

Utvalg: Kontrollutvalet
Møtestad: Kommunestyresalen, Kommunehuset
Dato: 25.11.2015
Tidspunkt: 14:00

Møteplan:

Kl. 14.00	Møtestart
Kl. 14.00 – 14.30	Presentasjon av utvalet, ordførar helsar på kontrollutvalet, presentasjon av revisjon og sekretariat.
Kl. 14.30 – 14.45	Ny i kontrollutvalet – kort innføring i roller, ansvar og oppgåver for utvalet.
Kl. 14.45 -	Sakshandsaming
Matpause m/rundstykker/kaffi/te vert lagt inn etter behov.	

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved å ringa til Kari Marie Nygard tlf. 55 23 94 06 / 916 64 183 eller til Hogne Haktorson, tlf. 55 23 94 53 /911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.

Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Kari Marie Nygard møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Brigt Olav Gåsdal
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Rådmann

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
PS 34/15	Godkjenning av innkalling og sakliste		
PS 35/15	Godkjenning av protokoll frå forrige møte		
PS 36/15	Gjennomgang evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i perioden 2011 - 2015		2015/91
PS 37/15	Informasjon for kontrollutvalet i starten av valperioden		2015/91
PS 38/15	Rutinar for kontrollutvalet		2015/91
PS 39/15	Teieplikt for kontrollutvalet		2015/91
PS 40/15	Korleis melde avbud til møter i kontrollutvalet		2015/91
PS 41/15	Klage på sakshandsaming i Samnanger kommune - ny handsaming		2015/39
PS 42/15	Analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 - 2020. Bestilling av prosjektplan.		2015/131
PS 43/15	Analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 - 2020 - Bestilling av prosjektplan		2015/65
PS 44/15	Referatsaker		
RS 17/15	Melding om politisk vedtak - Val av kontrollutval 2015 - 2019		2015/91
RS 18/15	Vedtak i kommunestyret vedr. Interkommunalt barnevern		2014/330
RS 19/15	Vedtak i kommunestyret vedr. Rapport etter forvaltningsrevisjon om internkontroll		2014/226
RS 20/15	Rapport frå tilsyn med NAV Samnanger kommune 2015		2015/135
RS 21/15	Invitasjon frå KPMG til kurs for nye kontrollutval		2015/42
RS 22/15	Invitasjon til kurs - Kontrollutvalet kva og korleis		2015/42
PS 45/15	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske fora		2015/133
PS 46/15	Eventuelt		

PS 34/15 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 35/15 Godkjenning av protokoll frå forrige møte

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 014

Arkivnr: 2015/91-8

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	36/15	25.11.2015

Gjennomgang evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i perioden 2011 - 2015

Bakgrunn for saka:

I sitt siste møte i perioden 2011 – 2015 gjennomførte kontrollutvalet evaluering av arbeidet sitt. Det vart gjort slikt vedtak etter evalueringa:

«Resultat av evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i Samnanger kommune i valperioden 2011 – 2015 vert å leggje fram for kontrollutvalet i valperioden 2015 – 2019.»

Resultat av evalueringa ligg ved.

Drøfting:

Av evalueringa går det fram at det førre kontrollutvalet kom med synspunkt og meiningsytringar til dei spørsmålstillingane som var sett fram. Det utfyltte skjemaet bør gjennomgåast i det nye kontrollutvalet sitt første møte. Kontrollutvalet bør drøfte om det er nokon av synspunkta ein særleg vil følgje opp i den valperioden ein nå tek fatt på.

Bør kontrollutvalet gjere meir eller mindre av noko ? Bør utvalet planlegga å ha møter utanfor kommunehuset, til dømes besøke institusjonar / kommunale arbeidsplassar eller bedrifter som kommunen har eigarinteresser i ? Er det andre ting frå evalueringa ein bør trekka fram ?

Konklusjon:

Sekretariatet føreslår at kontrollutvalet oppsummerer dei punkta frå evalueringa ein meiner er viktige. Vidare vert det tilrådd å be sekretariatet om å arbeide vidare med dette.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet har særleg merka seg desse tilrådingane frå utvalet i førre periode.
  - a) .....
  - b) .....
  - c) .....
2. Kontrollutvalet ber sekretariatet om å arbeide vidare med tilrådingane.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239406 - Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgiornr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

- Ufyllt skjema for evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i valperioden 2011 – 2015.

Skjema for evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i valperioden 2011 – 2015

Kontrollutvalet (heretter kalla KUV), ordførar, rådmann, revisor og sekretariatet har gjennomført evaluering av arbeidet i KUV i valperioden 2011 – 2015. Følgjande spørsmål er drøfta:

Nr.	Spørsmål	Svar
1	I kva grad blir møta gjennomførte på ein effektiv og engasjerande måte? Kva kan gjerast betre?	OK fungerer bra nå, har fått erfaring etter kvart. Møta er godt tilrettelagde av sekretariatet.
2	Er talet på møte tilstrekkeleg i høve til saks mengda?	Ja, 4 – 5 møter er tilstrekkeleg
3	Klarer KUV å fylle kontrollfunksjonen på ein god måte? Kva kan gjerast betre?	Det har vore nokre utfordrande saker i perioden, og KUV har gjort det ein kunne ut frå situasjonen. Det har vore lærdom og erfaring å henta undervegs.
4	I kva grad har KUV hatt økonomiske rammer til å gjennomføre oppgåvene på ein god måte?	Dei økonomiske rammene har vore litt avkorta / amputert. Av den grunn er det blitt brukt mindre midlar enn KUV kunne ønska. For gjennomføring av prosjekt har det måttå fordelast over to år. Viktig med god info til KST når budsjett vert lagt fram
5	Korleis blir KUV oppfatta av andre sentrale aktørar, slik som kommunestyret og administrasjonen?	Rådmann og andre frå administrasjonen har møtt når dei er spurd. Det er god dialog og info-utveksling. Samarbeidet er godt. KST må få opplæring i roller og oppgåver for KUV
6	Har kommunestyret og administrasjonen forståing av kva rolle og ansvar KUV har? Korleis kan KUV bidra til ei god forståing?	Forståing av roller og ansvar kunne vore betre. Viktig med god opplæring i ny periode for betre rolleforståing. Alle må få delta på ny folkevaldopplæring - både KST og KUV.
7	Er det klære roller og klår ansvarsdeling mellom KUV, kommunestyret og administrasjonen?	Ja, roller er i utgangspunktet godt klarlagt – men både KUV og KST har gjerne ikkje hatt god nok kunnskap om sine roller i alle situasjonar.
8	I kva grad er KUV synleg nok på kommunen si heimeside?	Synleggjering av KUV på heimesida kan bli betre. Det er viktig med god dialog om dette nå, ved starten av ny valgperiode.
9	Bør KUV gjere meir og/ eller mindre av noko?	Det har vore positivt av KUV og har hatt møter utanfor kommunehuset. Besøke institusjonar og bedrifter er positivt i KUV-arbeidet.
10	Korleis fungerer samhandlinga med revisor? Kva kan gjerast betre?	Samhandling med revisor har fungert godt.
11	Korleis fungerer arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll?	Dette har vore ein god prosess på, som gjerne kan vidareførast. Gjerne strekka opplæring om dette over tid / i løpet av arbeid med nye planar.
12	Korleis fungerer samhandlinga med sekretariatet? Kva kan gjerast betre?	Samhandlinga med sekretariatet har vore god.
13	Kva forbetingstiltak kan gjennomførast?	Ingen særskilde ting å merka til dette punktet.
14	Kva bør folkevaldopplæringa for det nye KUV innehalde og kor omfattande bør det vera?	Folkevaldopplæringa for KUV bør vera lokalt (saman med KST), og på samlingar med andre kontrollutval. Gjerne «drypp» utover året / perioden.
15	Folkevaldopplæringa for kommunestyret: - Bør KUV få delta her? - Bør roller og ansvar for KUV presenterast her?	Heile KUV bør vera med på folkevaldopplæring (saman med KST). Nyta den lærdommen ein har erfart i denne valgperioden. Viktig å læra om kvarandre sine roller og oppgåver. Viktig å læra om prosess med KUV-budsjett. Viktig å fokusera på tillit mellom aktørane når det gjeld kontroll- og tilsynsarbeid.
16	Anna	Ingen ting vart teke opp under dette punktet

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 014

Arkivnr: 2015/91-5

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	37/15	25.11.2015

Informasjon for kontrollutvalet i starten av valperioden

Bakgrunn for saka:

For at kontrollutvalet skal få så god start på valperioden som mogleg er det ein del informasjon som utvalet bør vera kjend med. Dette kan t.d. vera saker som det førre kontrollutvalet har starta opp, men som ikkje er ferdige, eller det kan vera gjeldande planar, budsjett ol.

Drøfting:

På bakgrunn av dette vert det gjeve ei kort orientering om desse dokumenta i dette møtet:

- Budsjettforslag for 2016 for kontroll og tilsyn i Samnanger kommune
- Årsmelding for kontrollutvalet for 2014
- Gjeldande plan for forvaltningsrevisjon
- Gjeldande plan for selskapskontroll
- Orientering om rapport etter forvaltningsrevisjon om internkontroll i Samnanger kommune

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at informasjonen vert teken til orientering.

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivsak: 014

Arkivnr: 2015/91-6

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	38/15	25.11.2015

Rutinar for kontrollutvalet Bakgrunn for saka:

Det er ein del praktiske rutinar som gjeld kontrollutvalet som det kan vera nyttig å få avklart, informert om, og verta einige om i det første møtet i utvalet. Denne saka tek sikte på å få avklart og verta samde om aktuelle rutinar.

Det er vedteke reglement for politiske utval i Samnanger kommune, vedtak i kommunestyret 25.09.2013. Reglement for kontrollutvalet er ein del av dette, og vert lagt som vedlegg til denne saka.

Drøfting:

På bakgrunn av det som går fram over er det desse rutinane/punkta som må avklarast/informerast om:

1. Rutinar for innkalling til møte i kontrollutvalet
  - Alle medlemmene vil få utdelt iPad til bruk i arbeidet i kontrollutvalet. Det betyr at møteinkallinger mv. etter dette første møtet ikkje vert send ut på papir. Dei som har fått iPad tidlegare skal fortsette å bruke denne inntil vidare. Nye medlemmer vil få tildelt iPad før møtet. Det vil bli teke opp om det er naudsynt med opplæring i bruken av iPad.
2. Abonnement på KommunalRapport.
  - Svært mange politikarar / kommunestyre abонnerer på denne vekeavisa. Abonnementspris er kr. 2.195,-. Sekretariatet vil ta nokre eksemplar med i møte.
3. Abonnement på Kommunerevisoren
  - I forrige periode abonnte leiar i kontrollutvalet på Kommunerevisoren. Abonnementspris er kr. 400 pr. år. Bladet kjem 6 ganger pr. år. Sekretariatet tek med nokre eksemplar som døme.
4. Folkevaldopplæring for kontrollutvalet
  - Folkevaldopplæring for kontrollutvala i Hordaland skal haldast på Solstrand Hotel & Bad 25. – 26.01.16.
5. Aktuelle konferansar i 2016 med kontrollutval som målgruppe
  - Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) skal halde sin årlege kontrollutvalskonferanse på Gardermoen 03. – 04.02.2016. Program for denne konferansen ligg som vedlegg.

- Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) skal halde sin årlege fagkonferanse på Gardermoen 07. – 08.06.16.
6. Møteplan 2016
- Det vert sett opp første møte i 2016 i dette møtet. Møteplan for resten av 2016 vert vedteke i første møte over nyttår. Utvalsmedlemmene vert bedne om å kome med innspel til dagar og klokkeslett som høver.
7. Kontrollutvalet og media
- Slik sekretariatet ser det vil det vera føremålstenleg at det er leiar i kontrollutvalet som uttaler seg til media på vegne av utvalet. Det vert tilrådd at det vert gjort vedtak om dette.
8. Kontrollutvalet på heimesida til Samnanger kommune
- På heimesida til Samnanger kommune vert informasjon om politiske utval, herunder kontrollutvalet, lagt inn. Her kan ein blant anna finna oversyn over medlemmer i kommunestyret og dei ulike utvala, innkallingar og møteprotokollar frå møter. Sidan kontrollutvalet ikkje er tilknytt kommunen sitt sakshandsamarsystem, vert innkallingar og protokollar lagt inn på eit særskild område. Ber om at kontrollutvalsmedlemmane gjer seg kjende med organisering av denne informasjonen.

Konklusjon:

Med dette som bakgrunn vert det fremja forslag til vedtak.

Forslag til vedtak

1. .... får abonnement på Kommunerevisoren og / eller KommunalRapport.
2. .... kan vil delta på NKRF-konferanse på Gardermoen 03. – 04.02.16.
3. Møtedato for første møte i 2016 vert sett til .....
4. Kontrollutvalet er samde i at det er leiar i utvalet som kan uttale seg til media på vegne av utvalet.
5. Kontrollutvalet tar elles informasjonen til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg:

- Reglement for kontrollutvalet i Samnanger kommune
- Program for NKRF sin kontrollutvalskonferanse 03.-04.02.16

Kap. 4.0

Reglement for kontrollutvalet

4.1 Innleiing

Kommunestyret har det øvste tilsynet med den kommunale forvaltninga, og kan krevja ei kvar sak lagt fram for seg til orientering eller avgjerd. Kommunestyret kan gjera om vedtak som er gjort av andre folkevalde organ eller administrasjonen, i same utstrekning som desse sjølv kan gjera om vedtaket, jf. kommuneloven § 76.

Kommunestyret vel sjølv eit kontrollutval til å stå føre det jamlege tilsynet med den kommunale forvaltninga på sine vegner, jf. kommuneloven § 77.

Kontrollutvalet er berre ansvarleg overfor kommunestyret.

Kontrollutvalet skil seg i stor grad frå andre kommunale styre, råd og utval då utvalet ikkje skal驱na politisk verksemd, og heller ikkje skal overprøva politiske prioriteringar gjort av andre folkevalde organ.

4.2 Val

Kommunestyret vel medlemmer og varamedlemmer, og blant medlemmene leiar og nestleiar til kontrollutvalet i konstituerande møte, som første sak etter val av formannskapet og ordførar / varaordførar. Kontrollutvalet skal ha 5 medlemmer, der minst 2 medlemmer er valde frå kommunestyret sine faste representantar.

Leiaren og nestleiaren i utvalet har møte- og talerett i kommunestyret når utvalet sine saker vert handsama. Utelukka frå val er ordførar, varaordførar, medlem og varamedlem av formannskapet, medlem og varamedlem av kommunal nemnd med avgjerdsmynne, medlem av kommunalråd og tilsette i kommunen.

Kommunestyret kan når som helst foreta nyval av medlemmene i utvalet, jf. kommuneloven § 77 pkt. 3.

4.3 Føremål / oppgåver

Hovudføremålet til kontrollutvalet er å medverka til at det er ålmenn tillit til at kommunen sine oppgåver vert løyste på best mogleg måte og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter. Kontrollutvalet kan i prinsippet ta opp alle tilhøve ved kommunen si verksemd, så lenge det kan definerast som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalet kan hos kommuneadministrasjonen, utan hinder av teieplikt, krevja alle opplysningar, utgreiingar eller alle dokument og gjera undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføra oppgåvene.

Rådmannen eller andre tilsette i kommunen kan verta innkalla til kontrollutvalet for å orientera om ei sak eller gje opplysningar i konkrete tilfelle. Når tilsette i kommunen vert kalla inn til møte, skal rådmannen orienterast om dette på førehand. Rådmannen kan la seg representera av fullmektig når han/ho finn dette høveleg og kontrollutvalsleiaren elles samtykkjer. Kontrollutvalet kan også invitera eksterne personar for å opplysa eller orientera om ei sak.

Ansvaret for å gjennomføra vedtak ligg hos rådmannen, jf. kommuneloven § 23.

Utvalet skal føra tilsyn med at vedtak vert iverksette og etterlevde.

Saker der det vert gjort endeleg vedtak i kontrollutvalet har sekretariatet for kontrollutvalet ansvar for å følgja opp.

4.3.1 Internkontroll

Kontrollutvalet skal, på grunnlag av rapportar frå revisjonen og eigne vurderingar, sjå til at forvaltinga av kommunen sine verdiar er forsvarleg sikra ved eit forsvarleg internt kontrollopplegg, og dersom det vert naudsynt, gje pålegg om at det må gjerast tiltak.

4.3.2 Teieplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalet gjeld dei vanlege reglane om teieplikt i forvaltningslova.

4.3.3 Årsrekneskap/årsmelding

Kontrollutvalet skal sjå til at årsrekneskapane til kommunen og kommunale selskap og føretak vert reviderte på ein trygg måte, og halda seg orientert om revisjonsarbeidet, og sjå til at dette foregår i samsvar med avgjerder som følger lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og instruksane til kontrollutvalet eller avtalar med revisor.

Økonomisjefen skal leggja fram ein ferdig avstemt og avslutta årsrekneskap innan 15. februar. Seinast 31. mars skal rådmannen leggja fram årsmeldinga si. Årsmeldinga skal liggja ved rekneskapssaka når denne vert oversend til kontrollutvalet. Kontrollutvalet gjev fråsegn til kommunestyret om rekneskapen, med kopi til formannsskapet. Kopien må vera formannskapet i hende tidsnok til at det kan ta omsyn til han før det gjev tilråding om årsrekneskapen til kommunestyret. Frist for å gje revisjonsmelding er 15. april.

Årsrekneskap og årsmelding skal vedtakast av kommunestyret seinast seks månader etter at rekneskapsåret er avslutta, dvs. 30. juni.

Kontrollutvalet skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffa seg naudsynt innsyn i om rekneskapen inneheld vesentlege feil eller manglar.

Prosjektrekneskapar over kr. 500.000: Så snart eit prosjekt er avslutta, skal prosjektrekneskapen leggjast fram for kontrollutvalet som gjev tilråding til det organ som har vedteke kostnadsoverslag og finansieringsplan - (sjå Økonomireglement for Samnanger kommune).

4.3.4 Forvalningsrevisjon

Kontrollutvalet skal, gjennom revisor, kontrollera at økonomien vert forvalta i samsvar med gjeldande avgjærder og vedtak, og systematisk vurdera bruk og forvalting av dei kommunale midlane med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat, og sikra størst mogeleg rettstryggleik for innbyggjarane i kommunen.

Kontrollutvalet skal sjå til at det årleg vert gjennomført forvalningsrevisjon av verksemda til kommunen. Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgongen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvalningsrevisjon. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

4.3.5 Selskapskontroll

Kontrollutvalet skal sjå til at det vert ført kontroll med forvaltinga av kommunen sine interesser i selskap m.m. Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgongen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll, jf. kommuneloven § 80. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

4.4 Generell instruks

Kontrollutvalet skal følgja lov og føresegner og - så langt det høver - dei reglar og retningslinjer for sakshandsaming, møteorden og møtestyring m.m. som er fastsett i pkt. 2.2 – 2.19 og pkt. 2.23 – 2.27 i dette reglementet (reglar for kommunestyret).

4.5 Møte og sakshandsaming

Møta i kontrollutvalet skal haldast som opne møte. Dørene skal likevel stengjast dersom utvalet skal behandla opplysningar som er underlagt teieplikt.

4.5.1 Forebuing / moteinnkalling / saksliste

Innkalling med sakliste til møtet skal med høveleg varsel sendast til utvalsmedlemmene og varamedlemmene, ordførar og revisor. Dei to sistnemnde har møte- og talerett i møta til kontrollutvalet. Revisor kan forlanga utsegnene sine på møta protokollerte. Rådmannen skal ha innkalling med sakliste til orientering (lasta ned digitalt), og møter når han/ho vert kalla inn til møta.

Innkalling og sakliste vert utarbeidd og sendt til ut frå kontrollutvalet sin sekretær. Kommuneadministrasjonen legg desse innkallingane, saklistene og protokollane ut på Folkevaldportalen på www.samnanger.kommune.no slik at medlemmene kan lasta dei ned derfrå.

Møteinnkallingar og sakskart er offentlege, men saker som skal unntakast ålmenta etter lov og forskrifter skal gjerast anonyme på sakskartet. Saksutgreiing og saksdokument vert haldne unntake ålmenta fram til utvalet har hatt sakene føre i møtet sitt, og gjort eit vedtak eller sett fram ei innstilling.

Saksdokument som er merka "unnateke offentleg innsyn" vert berre sende ut til dei som skal ha slike dokument for å ta stilling til saka.

4.5.2 Motestruktur

Utvalet sin leiar er møteleiar. Ved forfall fungerer nestleiar. Har begge forfall, blir særskild møteleiar vald ved fleirtalsval.

Kontrollutvalet skal treffa sine vedtak i møte. Det er til vanleg ikkje tillate med fjernmøte og/eller skriftleg handsaming. I særlege tilfelle kan kontrollutvalet ha fjernmøter/telefonmøter når det kjem opp saker som hastar. Det skal sikrast at kunngjering av møte og regelverket for åpne møter vert ivareteke ved slike møter.

Kontrollutvalet kan berre treffa vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stades under møtet.

Vedtak vert fatta med fleirtal av dei røystene som vert gjevne. Ved likt røystetal i andre saker enn val, vert leiaren si røyst avgjerande.

Utvalet kan treffa vedtak i ei sak som ikkje stod på møtekartet dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av medlemmene set seg imot dette.

Sakliste vert sett opp av leiaren i samråd med sekretariatet.

4.5.3 Gild / ugild (abilitet)

Kommuneloven § 40 nr. 3 gjeld og kontrollutvalet. Når det vert spørsmål om eit medlem er ugild, skal ikkje medlemmen vera med å handsama spørsmålet, men gå frå møtebordet.

Dersom ein medlem veit at han/ho vil vera ugild, må han/ho meld i frå om dette på førehand, slik at varamedlem kan kallast inn.

4.5.4 Melding frå utvalet

Det skal først protokoll frå møta.

Utskrift av protokollen skal sendast digitalt med nedlasting til Folkevaldportalen slik at medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordførar og rådmann, og dessutan kommunestyremedlemmene kan lasta det ned derifrå. Saker som skal realitetshandsamast av kommunestyret, må oversendast ordførar/administrasjon som eigne saker.

Særutskrifter frå kontrollutvalsmøtet skal sendast til rådmannen når det vert gjort vedtak som krev handling frå han/ho.

4.5.5 Oppfølging

Når kontrollutvalet har handsama ferdig saker oversende frå revisjonen og gjort vedtak, er det viktig å syta for at dei føringane og råda som kontrollutvalet set fram, vert følgde opp av administrasjonen.

Kontrollutvalet må difor som fast post på sakskartet ha oppfølging av tidlegare saker.

Kontrollutvalet skal også sjå til at postar, disposisjonar og ordningar som ikkje har fått godkjenning, vert følgde opp og ordna.

Kontrollutvalet skal føra tilsyn med dei private tenesteprodusentane som utfører lovpålagde eller andre oppgåver på vegner av kommunen, eller er leverandørar av varer og tenester til kommunen.

4.5.6 Fråsegn

Kontrollutvalet skal gje fråsegn i saker det får seg førelagt. Det er utvalet som organ som skal gje slik fråsegn. Kontrollutvalet kan gje leiaren fullmakt til å uttala seg på utvalet sine vegner.

4.5.7 Gransking ved avvik og mishald

Utvaelten skal sjå til at revisjonen set i verk gransking når dette er vedteke av kommunestyret. Utvaelten skal sjølv syta for at det vert føreteke undersøking og gransking i samband med mistanke om avvik og mishald.

Det ligg føre plikt for rådmannen å rapportera eventuelle mistankar om avvik og mishald til revisjonen, som på si side har plikt til å rapportera dette vidare til kontrollutvalet.

4.6 Andre reglar

4.6.1 Sekretariat

Kommunestyret skal syta for at kontrollutvalet har den sekretærhjelpa som utvaelten treng. Sekretariatet skal sjå til at dei sakene som vert handsama av kontrollutvalet er forsvarleg utgreidde og at vedtaka i utvaelten vert sette i verk.

Den som utfører sekretariatfunksjonen for kontrollutvalet er direkte og berre underordna kontrollutvalet og skal følgja dei retningslinene og pålegg som utvaelten gjev.

4.6.2 Budsjett

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal laga forslag til budsjett, som skal følgja formannskapet si innstilling til kommunestyret.

4.6.3 Revisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kontrollutvalet skal kunna evaluera revisjonsordninga og tilpassa denne til lovmessige krav og kommunestyret sitt tilsynsbehov. Kommunestyret vedtek revisjonsordning og val av revisor etter tilråding frå kontrollutvalet.

4.6.4 Informasjon

Leiar av kontrollutvalet uttalar seg til pressa og andre på vegner av kontrollutvalet om saker som utvaelten har handsama. Som hovudregel vert ikkje saker som er ferdig handsama i utvaelten kommenterte, heller ikkje detaljar og innhald frå drøftingane.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse

3-4 februar 2016

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Hovedtemaer:

Kontrollutvalget - viktig for tilliten >

Flyktninger og integrering >

Kommunelovutvalget - nesten ferdig >

To minikurs går parallelt med hovedprogrammet:

A. Intro - kontrollutvalg >

B. De sentrale momentene for å forstå kommunalt regnskap >

Målgruppe

Ledere/medlemmer av kontrollutvalg,
kontrollutvalgssekretærer, revisorer og andre som er
interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

Følg konferansen

på Twitter:

#ku16nkrf

www.twitter.com/nkrf

Onsdag 3. februar

Møteleder: Daglig leder Ole Kristian Rogndokken, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00 Registrering og kaffe + noe å bite i / utstilling

Velkommen

- Daglig leder Ole Kristian Rogndokken, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

Foto: Trond H. Tandberg/NTB

Åpning

- Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner (H)

Kontrollutvalget – viktig for tilliten til kommunal forvaltning

- Styreleder Gunn Margit Helgesen, KS
- Styreleder Per Olav Nilsen, NKRF

11.30 Lunsj / utstilling

Flyktningesituasjonen – hvordan lykkes med integrering?

- Ordfører Øivind Sand (Ap), Rælingen kommune
- En representant fra Flyktning- og inkluderingstjenesten i kommunen annonseres senere

13.30 Pause /utstilling

Kommunelovutvalget – nesten ferdig

- Utvalgsmedlem Trygve G. Nordby

14.40 Pause /utstilling

Kontrollutvalgets arbeidsmåte – praktisk erfaring

- Nestleder Rune Olsø (Ap), kontrollkomiteen, Trondheim kommune

15.50 Pause /utstilling

Annonseres senere

19.30 Middag

- på vakt for fellesskapets verdier

Torsdag 4. februar

Møteleder: (annonseres senere)

09.00

Det vil alltid være risiko for korruption i et tillitsbasert system

- ▶ Korruptionsforsker Tina Søreide, førsteamanuensis, Norges Handelshøyskole (NHH)

10.00

Pause – utsjekking / utstilling

10.30

Habilitetsbestemmelsene – sjeldent rett fram

- ▶ Advokat Jostein Selle, KS Advokatene

11.30

Lunsj / utstilling

12.45

Samspillet mellom revisor og kontrollutvalget – hvordan oppnå de gode forvaltningsrevisionene

- ▶ Seksjonsleder forvaltningsrevisjon Anders Svarholt, Østfold kommune-revisjon IKS og medlem av NKRFs forvaltningsrevisjonskomite

13.30

Pause / utstilling

13.50

Åpenhet vs. taushet i kommunal forvaltning

- ▶ Leder Siri Gedde-Dahl, Presseforbundets offentlighetsutvalg og journalist i Kapital

14.45

Kåseri

- ▶ Kommentator Eva Nordlund, Nationen

15.15

Avslutning

- ▶ Styreleder Per Olav Nilsen, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00

A. Intro - kontrollutvalg

! Begrenset antall plasser

(Målgruppe: Nye kontrollutvalgsmedlemmer)

- ▶ Seniorrådgiver Bodhild Laastad, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

Innhold:

- Rammeverk for tilsyn og kontroll i kommunal sektor
- Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver

12.45

B. De sentrale momentene for å forstå kommunalt regnskap

! Begrenset antall plasser

(Målgruppe: Kontrollutvalgsmedlemmer)

- ▶ Daglig leder Åge Sandsengen, Kommunerevisjon IKS

Innhold:

- Det kommunale økonomisystemet
- Regnskapets oppbygging
- Grunnleggende prinsipper og de unike økonomiske sammenhengene – spesielt i balansen
- Anordningsprinsippet
- Resultatbegrepet

- på vakt for fellesskapets verdier

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse

3-4 februar 2016

Påmelding

- Påmeldingsfrist: 17. desember 2015.
- Bindende påmelding skal skje via [NKRFs nettsider](#)
- Faktura vil bli tilsendt etter påmeldingsfristens utløp.
- Det tas forbehold om endringer i programmet.

Avbestillingsbetingelser

- Avbestilling må skje skriftlig.
- Det vil ved avbestillinger etter påmeldingsfristens utløp kreves et gebyr på kr 500 til dekning av administrasjonsutgifter. Ved avbestilling senere enn en uke før konferansestart belastes 50 % av konferanseavgiften.
- Avbestilling ved legitimert sykdom behandles særskilt.
- Avmelding på konferansedagen, eller ev. uteblivelse, medfører full konferanseavgift.
- Ved hotellreservasjon kommer i tillegg ev. ansvaret overfor hotellet.
- Deltakelse kan ved behov overføres til en annen kollega.

Konferansepriser*

- Deltakelse inkl. helpensjon: Kr 6 500 (ikke-medlemmer: Kr 6 900)
- Dagpакke (lunsj mm): Kr 5 300 (ikke-medlemmer: Kr 5 700)
Prisene inkluderer dokumentasjon, lunsj, drikke til måltidene og servering i pausene.
- Ekstra overnatting m/frokost fra 2. - 3. februar 2016: Kr 1 300.

* Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Konferansehotellet

[Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen](#)

Ved behov vil også [Comfort Hotel RunWay](#), som ligger rett ved siden av Clarion (og The Qube), bli benyttet til overnatting.

Forhåndsgodkjenning

13 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Norges Kommunerevisorforbund
Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo
Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no, www.nkrf.no
www.twitter.com/nkrf (#ku16nkrf)

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 014

Arkivnr: 2015/91-7

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	39/15	25.11.2015

Teieplikt for kontrollutvalet

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet har mange saker til handsaming og har stor grad av rett til innsyn, jf. kommunelova § 77.7 som lyd slik:

«Kontrollutvalget kan hos kommunen eller fylkeskommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.»

På bakgrunn av dette vert det gjennom denne saka gjort greie for det regelverk som gjeld i høve teieplikt for folkevalde.

Drøfting:

For ordens skuld vert det opplyst om at det er kontrollutvalet som politisk organ som kan be om informasjon som er unntake offentleggjering. Kvar einskilt utvalsmedlem kan ikkje sjølv ta kontakt med Kommuneadministrasjonen med krav om å få utlevert slik informasjon.

Teieplikt for folkevalde er regulert i forvaltningslova § 13 som lyd slik:

«§ 13. (taushetsplikt).

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

- 1) *noens personlige forhold, eller*
- 2) *tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.*

Som personlige forhold regnes ikke fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige. Kongen kan ellers gi nærmere forskrifter om hvilke opplysninger som skal regnes

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239406 – Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgiro nr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

som personlige, om hvilke organer som kan gi privatpersoner opplysninger som nevnt i punktumet foran og opplysninger om den enkeltes personlige status for øvrig, samt om vilkårene for å gi slike opplysninger.

Tauhetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Han kan heller ikke utnytte opplysninger som nevnt i denne paragraf i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.»

Heile lovparagrafen kan lesast her: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3

Konklusjon:

Medlemmene i kontrollutvalet er på bakgrunn av det som går fram over gjort kjent med regelverket for lovbestemt teieplikt.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek informasjonen om lovbestemt teieplikt som går fram av saka til etterretning, og vil følgje dette i sitt arbeid i kontrollutvalet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 014

Arkivnr: 2015/91-4

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	40/15	25.11.2015

Korleis melde avbud til møter i kontrollutvalet

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet har 5 medlemmar. Når nokon må melde avbod til eit møte er det særskilt viktig at dette skjer så fort som råd er til rette vedkommande slik at vara kan kallast inn.

På bakgrunn av dette vert det i denne saka gjort greie for rutinar som skal gjelde i høve avbod til møta i kontrollutvalet.

Drøfting:

Sekretariatet vil minna alle i kontrollutvalet om at det er viktig å mælda ifrå når ein er forhindra i å koma til møte. Det er også viktig at slike meldingar vert gjeve på rett måte.

I denne informasjonen vert der skissert nokre "køyreregular" for korleis ein skal mælda avbod.

1. Første regel er Å MELDA FRÅ. Gjer dette i så god tid som råd er før møtet.
Det er vanskeleg for sekretariatet å få kontakt med vararepresentant ved kort varsel, og for vararepresentanten å møta på kort varsel.
2. Den som er vald som medlem av kommunalt organ har plikt til å møta om det ikkje ligg føre gyldig forfall (kommunelova § 40 nr. 1). Når det gjeld kva som er gyldig forfall er det i kommentarutgåva til kommunelova teke inn m. a. følgjande:

"Loven gir ingen nærmere veiledning om hva som ligger i dette kriteriet. Det er imidlertid her antatt at man et stykke på vei kan bygge på kriteriene i domstolsloven § 105. Som gyldig forfall etter denne bestemmelse regnes omstendigheter som fører til at vedkommende ikke uten fare for helbred eller velferd eller uten å forsømme viktige og uoppsettelige forretninger eller plikter kunne ha møtt. Selv om det her opereres med relativt strenge kriterier, synes likevel bestemmelsen å åpne for et visst rimelig skjønn. Det er nok også et faktum at reglene praktiseres meget liberalt en del steder. Man bør imidlertid vokte seg vel mot å gli ut i en praktisering som kan medføre en direkte uthuling av møteplikten. Foruten å være direkte lovstridig vil dette selvsagt kunne medføre alvorlige problemer for organets saksbehandling og beslutningsdyktighet. Ansvaret for å hindre en slik utvikling vil i første rekke ligge hos det enkelte organs leder."

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239406 - Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgiornr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Dette betyr at forfall alltid skal grunngjenvast.

3. Meld ikkje avbod til kommuneadministrasjonen. Det er sekretariatet si oppgåve å kalla inn vara, og sjå til at kontrollutvalet er vedtaksføre når møtet startar.
4. Du skal ikkje gje melding til din vararepresentant, dette er og sekretariatet si oppgåve.
5. Du vert beden om, fortrinnsvis, å melde frå om forfall ved å ringa til våre mobiltelefonar som er oppført på første sida av innkallinga. Du kan også sende e-post eller SMS med melding om forfall.
Hugs alltid at forfall skal grunngjenvast.

Konklusjon:

Medlemmene i kontrollutvalet er på bakgrunn av det som går fram over gjort kjent med rutinar som gjeld for å melde avbod til møta i utvalet.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar til etterretning dei rutinane som gjeld for å melde avbod til møta i utvalet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 217

Arkivnr: 2015/39-26

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	41/15	25.11.2015

Klage på sakshandsaming i Samnanger kommune - ny handsaming

Bakgrunn

Kontrollutvalet har motteke klage på sakshandsaming i Samnanger kommune fra Jan Ove Haga. Første henvending til kontrollutvalet er datert 07.04.15. Etter drøfting av saka vart det gjort vedtak om å be revisor om ein gjennomgang. For å setja det nye kontrollutvalet inn i saka vert følgjande dokument lagt ved:

- Memo / notat frå Deloitte etter gjennomgang av sak vedr. klage på sakshandsaming, datert 22.06.15
- Brev til kontrollutvalet vedr. notat frå Deloitte, frå Jan Ove Haga, datert 08.08.15
- Partsbrev vedr. klage på sakshandsaming – gjennomgang og vurdering av saka.
Vedtaket som kontrollutvalet gjorde i sitt møte 16.09.15 lyder:
  - «Kontrollutvalet tek opplysningane som kjem fram i Deloitte sitt notat, datert 22.06.15, til orientering..»

Det er på nyt kome henvending frå Jan Ove Haga, datert 11.11.15. I mail av same dato skriv han:
«Registrerer at kontrollutvalet snart skal ha nytt møte. Kjem eit nytt skriv frå meg, samt nokre bilder».

Skriv frå Jan Ove Haga, datert 11.11.15 vert lagt fram som vedlegg til saka. Bileta som er sende som vedlegg til mail vil bli lagt fram i møtet.

Drøfting

Med dette som bakgrunn vert saka lagt fram for kontrollutvalet for ny handsaming.

Konklusjon

Saka vert lagt fram for kontrollutvalet utan forslag til vedtak.

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

- Memo / notat fra Deloitte etter gjennomgang av sak vedr. klage på sakshandsaming, datert 22.06.15
- Brev til kontrollutvalet vedr. notat fra Deloitte, fra Jan Ove Haga, datert 08.08.15
- Partsbrev vedr. klage på sakshandsaming – gjennomgang og vurdering av saka, fra møte i kontrollutvalet 16.09.15
- Brev fra Jan Ove Haga vedr. sak 2015/39 Klage på mursak i Krekavegen, datert 11.11.15

Memo

Dato: 22. juni 2015

Til: Kontrollutvalet i Samnanger v/sekretariatet for kontrollutvalet

Frå: Deloitte AS

Sak: Klage på saksbehandling i Samnanger kommune

1. Bakgrunn

Jan Ove Haga (Haga) varsla i oktober 2014 kommunen om at ein mur held på å siga ut og at dette etter vedkommande si vurdering kunne ha som konsekvens at VA- leidningar og straumkabel bak muren stod i fare for å bli øydelagde om muren rasa ut, og at han difor stod i fare for å blir utan vatn og avløp, og at kommunehuset vart utan straum.

Haga er ikkje nøgd med sakshandsaminga og den måten namngjevne sakshandsamarar har handtert saka, og han sende etter kvart klage på sakshandsamarane og sakshandsaminga både til rådmann og ordførar. Den 7.4.15 sende Haga også skriftleg klage til kontrollutvalet v/sekretariatet. Det blei klaga på kompetansen og haldninga til to sakshandsamarar, handtering av saka i forhold til forskrifter knytt til internkontroll og drikkevassforskrift, deler av sakshandsamingsprosessen, rådmannen si bagatellisering av saka og feil informasjon i brev frå ordføraren.

Kontrollutvalet drøfta klagen på møte 21.5.15 mellom anna på grunnlag av informasjon som var sendt ut i forkant av møtet, og som var gradert som ikkje offentleg. Konklusjon etter drøfting blei at kontrollutvalet ønskte å få ein gjennomgang av saka av ein uhilda instans. Deloitte vart beden om å gjennomgå saka og koma med eit notat som var avgrensa til ei vurdering av sakshandsaminga i saka.

Gjennomgangen av sakshandsaminga er avgrensa til følgjande påstandar i klagen:

- Saksbehandlarane sitt forsøk på å avfeia Samnanger kommune sitt ansvar i området.
- Saksbehandlarane si oppreten i forhold til internkontrollforskrift og lovverk i forhold til vassleveranse.
- Saksbehandling, i form av at Samnanger kommune ikkje handterer grenser, og gjev pålegg til feil grunneigar.

- Rådmann Tone Ramsli si bagatellisering av sak, samt hennar lite objektive oppfatning av sak, i form av hennar forsvar av saksbehandling/saksbehandlarar.
- Manglande tilbakemeldingar, at ein må purra på svar.
- Ordførar si lygn i e-post av 2.3.2015, om at underteikna er invitert til møte i sak, og har takka nei til dette.

2. Gjennomføring

Saka er gjennomgått og vurdert basert på informasjon i korrespondanse som er sendt over til kontrollutvalet, og supplerande informasjon om saksforholda som er undersøkt. I tillegg er generell informasjon om sakshandsamingsrutinar og sakshandsamingspraksis innhenta på e-post frå teknisk eining.

3. Oppsummering av saksgangen

I klagen frå Haga 7.4.15 går det fram at han i byrjinga av oktober 2014 kontakta kommunen v/John Inge Sandvik per telefon og opplyste om ein mur på gangvegen, kalla Krekavegen, som held på å rasa ut. Det vert opplyst at vatn og avlaupsleidningar (VA-leidningar) og BKK straumkabel ligg bak muren, og at det tidlegare hadde vore ein diskusjon om eigarskapet til VA-leidningane i området. Sandvik lova å ta saka vidare til Endre Kulleseid som har ansvar for VA nettet til kommunen.

Haga opplyser vidare i klagen at det den 29. oktober var ekstremnedbør og at situasjonen vedrørende muren utvikla seg negativt. Haga hadde på det tidspunktet ikkje fått noko tilbakemelding frå kommunen og kontakta difor Sandvik på nytt, som svara at dei skulle sjå på muren ein gong til.

I klagen går det fram at Haga nokre dagar etter samtaLEN med Sandvik tilfeldig møtte Kulleseid, som kunne opplysa om at han og Sandvik hadde vore på synfaring og at det etter deira vurdering ikkje var fare for utrasing av muren. Kulleseid skulle også ha gjeve uttrykk for at kommunen ikkje hadde interesse i dette området. I e-post 12.6.15 frå kommunen har vi fått opplyst at det blei gjennomført synfaring både 23.10.14 og 31.10.14 og vurderingane som blei gjort var at det var ingen ferske spor av sprekker eller utgliding som tilsa at det var noko endring i stabiliteten i muren som var merkbar. Desse synfaringane og vurderingane som vart gjort av saksbehandlarane tilsa også at det ikkje var nokon fare for vassleidningen.

Etter samtaLEN med Kulleseid kontakta Haga ordførar på telefon og fortalte om måten sakshandsamarane hadde handtert saka og at han ikkje var nøgd med det han hadde fått av munnleg informasjon. Han sende også ein e-post 4.11.14 til ordføraren om forholdet. Forholdet vart no registrert som sak i kommunen og denne e-posten vart registrert 13.11.14 som første dokument i sak 14/863. På denne saka er det per 10.6.15 registrert 71 journalpostar. Dei fleste av dei er e-postar frå Haga, ein del er svar frå kommunen, og nokre få andre er innkomne meldingar frå naboane til Haga om den same muren.

Haga sender 10.11.14 på nytt e-post til ordførar der han ber om eit notat der kommunen stadfester at vatn og kloakk er kommunen sin eigedom frå påkoplingspunkt i Tyssevegen og opp forbi bekken ovanfor Totlandshus. E-posten vart vidaresendt frå ordføraren til fungerande teknisk sjef Lønningdal same dag.

Den 13.11.2014 får Haga per e-post tilbakemelding frå fungerande teknisk sjef Ragnhild Lønningdal om at VA-leidningane bak muren ikkje står i fare for å bli øydelagde dersom muren skulle rasa, og at kommunen vanlegvis ordnar opp etter kvart som VA-leidningar blir øydelagde. Kommunen sin eigarskap til VA-leidningane blir stadfesta og det blir opplyst at kommunen vil følgja med på utviklinga av muren.

Den 16.11.2014 sender Haga igjen brev til kommunen v/ordføraren og klagar på tilbakemelding etter bekymringsmelding/varsling. Han gjer greie for si vurdering av risiko og konsekvensar om muren rasar ut og viser i den samanheng til kommunen sitt ansvar for å levera vatn i samsvar med drikkevassforskrifta § 5 og kommunen si plikt til å ha eit internkontrollsysteem som sikrar at krav i HMS-, næringsmiddel- og ressurslovgjevinga vert følgt. Internkontrollsystemet skal også ivareta både førebyggjande tiltak og beredskap. Klagar viser også til at kommunen kan nytta plan og bygningslova, § 31-3 og § 32-3 for å krevja muren utbeta. Ordførar formidla klagen vidare til fungerande teknisk sjef Lønningdal.

Lønningdal opplyser på nytt i e-post 4.12.14 til Haga at teknisk eining sine fagfolk har vurdert at VA-leidningane bak den aktuelle muren ikkje står i fare for å bli øydelagde. Ho opplyser samstundes at kommunen, på bakgrunn av at Haga meiner at leidningane står i fare for å rasa ut og/eller frysa til, vil sjå på saka ein gong til, og at kommunen vil gjera ei ny synfaring på staden i løpet av veke 50 (8. -12.12.)

Den 5.12.2014 kontakta Haga fungerande teknisk sjef Lønningdal per telefon, som i løpet av samtalens sa seg villig til å koma på ei synfaring same dag. Lønningdal kom saman med ein byggesaksbehandlar i kommunen. Haga viste dei sine målingar, muren og området som var deformert/sege ut.

På bakgrunn av synfaringa sende kommunen 8.12.14 pålegg til ein av grunneigarane i området med krev om utbetring, men påleget vart i første omgang send til feil person (ikkje eigar av muren). Eigarforholdet vart avklara og nytt pålegg om umiddelbar sikring av mur vart sendt til rett grunneigar 13.2.15.

I samband med gjennomgangen av saka har revisjonen fått opplyst at grunneigar har klaga på vedtaket, og at klagen har blitt handsama og avslått av naturutvalet 15.04.2015:

”Klagen frå grunneigar, dagsett 08.03.15, vert ikkje teken til følgje, og vedtaket av 13.02.15 med pålegg om sikring av mur på gbnr. 27/19 vert oppretthalde.

Samnanger kommune ser at tidlegare etablering av offentleg leidningsnett kan ha medført skade på muren. Samnanger kommune vil gå i dialog med grunneigar med tanke på å få til ei omforent løysing.”

I e-post blir det opplyst at kommunen har forsøkt å koma i dialog med grunneigar, men har ikkje lukkast med det enda. Status på utbetringa er at grunneigar allereie i februar fjerna ein del

lause steinar i muren, og sperra av hagen nedanfor, slik at ingen skulle koma til skade. Etter dette har det ikkje blitt gjort noko arbeid.

I e-post 18.12.14 frå Lønningdal til Haga blir det mellom anna opplyst at byggjesaksavdelinga har sendt pålegg om utbetring av muren til grunneigar. Det blir også stadfesta på følgjande måte at det er eit kommunalt VA-anlegg som går bak muren:

«Me kan stadfesta for deg som abonnent at det er eit kommunalt VA-leidningsnett som går bak muren og som du er påkopla. Me gjer merksam på at slik stadfesting i brevs form ikkje vil ha noko juridisk verdi vedrørande eigarskapen til leidningane, då kommunen sitt eigarskap til grunn og gjenstandar ikkje kan bli befesta gjennom korrespondanse med innbyggjarane.»

2.1.2015 sender Haga eit brev med klage til rådmannen på to saksbehandlarar. Klagen gjeld mellom anna manglande oppfølging av varsling om risiko for frostsader på vassleidning, og at e-postar ikkje blir svara på. Klagar viser i også i denne samanheng til krav i forskrifter, IK- og vassforskrift, som kommunen er forplikta av.

Rådmannen svarer på klagen i brev til Haga 9.1.15. Ho opplyser at kommunen har vurdert tilstanden på muren og har fatta vedtak om tiltak. Ho konstaterer at klagar ikkje er nøgd med kommunen si handtering av VA-leidningane, men presiserer at prioritering av arbeidsoppgåver innan dette feltet ligg til teknisk eining.

Haga er ikkje nøgd med svaret frå rådmannen og sender klagen og svaret frå rådmannen vidare til ordføraren 9.1.15. Ordføraren gjev tilbakemelding i e-post 14.1.15 om at klagen er motteke, men at ho på grunn av mange oppgåver, ikkje kan gje konkret dato for svar.

Rådmannen svarar i brev til Haga 2.2.15 mellom anna på spørsmål om manglande førebygging av frostsader på vassleidning som er stilt i klage. I brevet blir det vist til tidlegare svar i brev dagsett 9.1.15, og presisert at det er kommunen sjølv som må bestemme kva oppgåver som skal gjerast og til kva tid. I e-post frå kommunen 12.6.15 går det fram at det ved synfaringane 23.10.14 og 31.10.14 også var blitt gjort ei vurderinga av risikoen for vassleidningen i frostperiodar.

I e-post frå Haga til ordføraren 23.2.15 minner avsendar om at han i fleire skriv har retta direkte spørsmål i anledning dei vurderingane som to namngjevne saksbehandlarar gjorde av muren i Krekavegen.

I brev til Haga 26.2.15 svarar ordførarar på spørsmål om kvifor det tidleg i saksgangen vart gjort ulike vurderingar av muren. Det går i brevet fram at:

«Fungerande leiar av teknisk eining Ragnhild Lønningdal meiner at ho og Jana Sandvik gjorde vurderingar av om muren stod i fare for å rasa ut, medan Johan Inge Sandvik og Endre Kulleseid gjorde vurderingar av om VA-leidningane stod i fare for å bli skada ved ei eventuell utrasing. Lønningdal meiner at det første ikkje nødvendigvis medfører det siste, og at dette forklarer kvifor vurderingane fekk ulikt utfall.»

I e-post 2.3.15 ber Haga om eit snarleg svar på om ordføraren og kommunen kjem til å granska sakshandsaminga i denne saka grundig. Same dag svarar ordførar Haga følgjande i e-post:

«Eg viser til e-posten frå deg i dag.

Ut frå den informasjonen eg har er det dialog med aktuelle partar. Du har vore innbydd til samtale om somme forhold, men har takka nei til dette. Med bakgrunn i ovannemnde ser eg ikkje at det er grunn til å sjå nærare på handteringen av saka.». I klagebrevet til kontrollutvalet tilbakeviser Haga at han er blitt invitert til møte i saka og at han har takka nei til dette

I e-post 18.3.15 frå Haga til fungerande teknisk sjef Lønningdal blir det opplyst om at muren framleis sig og at dette truleg har ført til at vassleidninga er kome i klem, med det resultatet at vasstrykket opp til Haga er blitt kraftig redusert. Han opplyser at han skriv «truleg» på grunn av at han ikkje har avdekkja leidningar og fysisk sett at dei er i klem. I eposten går det også fram at han har gått igjennom korrespondansen mellom kommunen og grunneigarane og registrerer at det ikkje er gitt pålegg med datofristar, noko som etter hans mening må gjerast snarast.

I e-post 21.5.15 frå Haga til ordføraren blir det informert om at det er gjort undersøkingar for å finna årsaker til därleg vassleveranse og at dei funn som er gjort er meldt inn til Endre Kulleseid i kommunen. Haga gjev i eposten uttrykk for at han forventar at kommunen grep opp vassleidninga og rettar ut knekken på vassleidninga innan ei veke.

Haga opplyser i e-post 30.5.15 til fungerande teknisk sjef Lønningdal at han har ordna opp i vassleidninga sjølv, og at årsaka til därleg vassleveranse var at vassleidninga låg i klem over ein stein. Han har ein mistanke om at det også kan vera ei lita struping i andre enden av muren som sig, men at han ikkje vil ta på seg å grava opp resten på grunn av fare for at muren kan rasa under arbeidet. Han meiner at kommunen bør vurdera å gje han ein kraftig reduksjon i vassavgifta som følgje av dei problema han har hatt.

I brev frå kommunen 19.6.2015 til Haga blir han informert om at spørsmålet om redusert vassavgift er vurdert, dei forholda som er tatt med i vurderinga, og at kommunen ikkje finn grunn til å redusera vassavgifta.

4. Vurderingar

Innleiing

Utgangspunktet for saka er ei varsling frå Haga om utgliding av mur som han vurderte representerte potensielle alvorlege skader, som forureining av drikkevatn og brot på vass- og straumleidningar, slik at han i verste fall kunne risikere å miste vatn mm om muren rasar ut. Haga er ikkje eigar av eller ansvarleg for muren, og er såleis etter forvaltningslova ikkje part i saka¹. Haga synes imidlertid å ha ei saklig tilknyting til saka og at det derfor ikkje er unaturlig at han har tatt ulike initiativ for å følja opp korleis varslinga om muren blir handtert i kommunen.

Nedanfor har vi vurdert dei einskilde punkta/påstandane det er klaga på og som er omfatta av vår gjennomgang.

¹ Forvaltningslova § 2, e) part, person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder.

Saksbehandlarane sitt forsøk på å avfeia Samnanger kommune sitt ansvar i området.

Av dokumentasjonen i saka går det fram at grunnlaget for denne påstanden i klagen er opplysningar frå Haga om at han blei informert av ein kommunalt tilsett at dei to som hadde vore på synfaring hadde uttalt at kommunen ikkje hadde interesse i dette området. Dette følgde Haga opp mellom anna ved å be om at kommunen stadfesta at VA leidningane som ligg bak muren er kommunen sin eigedom. Kommunen stadfesta dette i epostar 18.12.14. Haga er likevel ikkje nøgd med dette, men ønskjer få det stadfesta på ei form som kommunen ikkje kan etterkomma.

Dokumentasjon i saka viser at kommunen også har vist at dei tek ansvar for kommunale installasjonar i området ved å gjennomføre fleire synfaringar, og ved å gje pålegg om utbetring. Kommunen har ikkje sett krav til skriftleg dokumentasjon av synfaringane og dei faglege vurderingane som vart gjort på ulike steg i prosessen. Revisjonen registrerer at det vart gjort ulike vurderingar i synfaringane i oktober 2014 og den synfaringa som blei gjennomført i desember 2014, og som førte til at det straks vart sendt pålegg til grunneigar om utbetring av muren. Revisjonen har ikkje noko grunnlag for å konkludera med at ikkje vart gjort forsvarlege vurderingar ved synfaringane i oktober.

Gjennomgangen av saka viser at kommunen har stadfesta at VA-leidningane er kommunen sin eigedom og at kommunen faktisk har tatt ansvar i området.

Saksbehandlarane sitt forhold til internkontrollforskrift og lovverk i forhold til vassleveranse.

Kommunen si formulering i e-post den 13.11.2014 om at VA-leidningane bak muren ikkje står i fare for å bli øydelagde dersom muren rasa, og at kommunen vanlegvis ordnar opp etter kvart som VA-leidningar blir øydelagde, er av Haga tolka som at kommunen ikkje har fokus på førebygging av skadar, men på å retta opp skader som inntreff. Han viser i den samanheng mellom anna til krav i «Forskrift om drikkevannsforsyning § 11.Leveringssikkerhet og beredskap» og internkontrollforskrifta som kommunen må forholda seg til.

Vi har ikkje gjennomgått internkontrollen og beredskapsrutinar i kommunen, men formuleringa frå kommunen gjev etter revisjonen si vurdering ikkje grunnlag for å hevda at kommunen ikkje tek i vare sine plikter knytt til førebygging og beredskap. I e-post frå teknisk eining 12.6.15 blir det opplyst at:

«Samnanger kommune ligg i forkant med å forhindra skadar så langt det er praktisk mogeleg. Det vil krevje store ressursar viss ein skal ligge i forkant av hendingar som ikkje har hent. I denne saka vurderte vi at det ikkje er noko hending og ingen fare for vassleidningen.»

Etter revisjonens vurdering er det naturleg at kommunen til ei kvar tid må vurdere og prioritere tiltak ut i frå ein samla plan, ressurssituasjonen og vurdering av eventuelle konsekvensar

dersom det skulle oppstå skade eller ulukker i einskildsaker som blir melde til kommunen. Dette er faglege vurderingar som kommunen, så langt revisjonen kan vurdera det, har gjort også i samband med denne varslinga om fare for utrasing av mur.

Saksbehandling, i form av at Samnanger kommune ikkje handterer grenser, og gjev pålegg til feil grunneigar.

Det er den einskilde grunneigar som sit på rettsgyldige dokument om eigedomsretten. Digitale kartverk kan innehalde informasjon om leidningar og eigedomsgrenser som i mange tilfelle kan vera unøyaktige. Kommunane sine kart er difor ikkje rettsgyldige og kan innehalde feil. I denne saka viser kommunen sitt kart at grensa mellom dei to eigedomane går litt innafor toppen av muren. Difor vart pålegg gjeve til grunneigaren på nedsida av muren. Han kunne visa til rettsgyldig dokument som i tekstform skildra at grensa går langs nedre kant av muren. Pålegg blei på det grunnlaget sendt til rett grunneigaren ovanfor muren.

Kommunen har følgt opp informasjon frå grunneigarar om kor grensa for muren går. Når kommunen fekk dokumentert den faktiske eigedomsgrensa der muren er plassert, vart pålegg sendt rett eigar. Revisjonen kan ikkje sjå at det er grunnlag for å kritisera kommunen for manglar ved saksbehandlinga for å få avklart eigedomsgrensa der muren var plassert.

Rådmann Tone Ramsli si bagatellisering av sak, samt hennar lite objektive oppfatning av sak, i form av hennar forsvar av saksbehandling/saksbehandlarar.

Bakgrunnen for desse påstandane er brev frå Haga med overskrifta: «Ønskjer svar på påstandar om personlege vurderingar frå Teknisk eining», og rådmannens sine svar 9.1.15. og 2.2.15. Rådmannen presiserer mellom anna at kommunen har vurdert tilstanden på muren og har fatta vedtak om tiltak. Ho konstaterer at klagar ikkje er nøgd med kommunen si handtering av VA-leidningane, men presiserer at prioritering av arbeidsoppgåver innan dette feltet ligg til teknisk eining.

Revisjonen kan ikkje sjå at innhaldet i svarbreva frå rådmannen underbyggjer påstandane i klagen frå Haga om bagatellisering og manglande objektivitet. Rådmannen har kommentert både faglege og personrelaterte forhold i brevet frå Haga på ein høfleg og ryddig måte, og klargjort rollar og ansvarsforhold i denne saka.

Manglande tilbakemeldingar, at ein må purra på svar.

Etter fvl § 11 skal eit forvaltningsorgan førebu og avgjere saker utan ugrunna opphald. I saker som gjeld einskildvedtak, skal det gjevast førebels svar dersom ein ikkje kan gje endeleg svar i løpet av ein månad.

Haga er etter forvaltningslova ikkje part i saka, men som det går fram av vår oppsummering av saksgangen, har Haga følgt opp saka sers tett, i form av spørsmål, tilleggsinformasjon og klagar i epostar og brev til ei rekke personar på administrativt og politisk nivå i kommunen. I fleire tilfelle har klagar sett korte svarfristar som kommunen ikkje er bunden av.

Kommunen har etter revisjonen si vurdering, ut i frå den informasjonen som ligg føre i saka, gjeve svar/tilbakemeldingar innanfor den generelle svarfristen i forvaltningslova på ein månad. Revisjonen registrerer at det vart oppretta sak i kommunen først 4.11.14 og at det ikkje vart gjeve formell tilbakemelding til meldar/varslar om at det var gjennomført synfaringar 23.10.14 og 31.10.14. Etter revisjonen si vurdering burde meldar/varslar blitt informert om korleis saka var følgt opp, mellom anna at det var gjennomført synfaringar på grunnlag av varslinga.

Ordførar si opplysning i e-post av 2.3.2015, om at Haga er invitert til møte i saka, og har takka nei til dette.

I klagebrevet frå Haga til kontrollutvalet tilbakeviser han opplysningar frå ordførar om at han er blitt invitert til møte i saka og at han har takka nei til dette. I brev frå rådmannen til kontrollutvalet kjem det fram at kommuneadministrasjonen har vurdert ulike måtar å møta innspela frå Haga på, mellom anna å be vedkommande inn til eit møte. Dette vurderte kommunen imidlertid ikkje som tenleg. Då ordførar sende e-posten 2.3.15 til Haga vert det opplyst til revisjonen at ho hadde oppfatta det slik at han faktisk var blitt invitert til eit møte i kommunen. Informasjonen i e-posten frå ordføraren var såleis basert på ei mistyding/ein kommunikasjonssvik.

Dokumentasjonen i saka viser at Haga tidleg trekte ordføraren inn i saka, mellom anna ved å senda klager på sakshandsaminga, sakshandsamarar og etter kvart også rådmannen. Ordførar vart også i fleire e-postar beden om å følgja opp ulike problemstillingar i tilknyting til saka, og å svara på konkrete spørsmål. Ut i frå dokumentasjonen i saka er det ikkje, så langt revisjonen kan vurdera det, noko som tyder på at ordføraren bevisst har feilinformert Haga. Revisjonen kan heller ikkje sjå at ordføraren skulle ha noko interesse av, eller noko å tena på, å gje feil informasjon, og som dessutan mottakar av informasjonen hadde kunnskap om. Den nærliggande forklaringa etter revisjonen si vurdering er at innspel frå Haga, som har involvert mange aktørar i kommunen, kan ha ført til at intern informasjon er feiltolka og difor ikkje kommunisert korrekt til Haga.

Oppsummering

Kommunen har ingen skriftlege eller formaliserte rutinar for handsaming av denne type saker, men det blir opplyst at den normale prosessen i slike saker er at innkomen melding blir registrert, og at meldinga blir vurdert. Det blir deretter gjennomført eventuell synfaring og vurdering av forholda på staden. På grunnlag av vurderinga blir det eventuelt sendt pålegg til grunneigar eller ansvarleg, og det blir gjeve tilbakemelding til meldar. Ut ifrå tilgjengeleg dokumentasjon og opplysningar frå kommunen er denne prosessen, med unnatak av at den telefoniske kontakten i byrjinga av oktober 2014 og dei to etterfølgjande synfaringane ikkje vart registrert, følgt også i dette tilfelle.

Vi kan ikkje sjå at det er grunnlag for dei påstandane i klagen som er sendt kontrollutvalet, og som gjeld sakshandsaminga i kommunen.

Tysse, den 08.08.2015

Notat frå Deloitte, Klage på saksbehandling i Samnanger Kommune.

Underteikna har lese gjennom notat frå firma Deloitte, og kan verken finna denne truverdig eller løysande for saka. Dersom det er, etter mitt syn, så enkelt å vera saksbehandlar i ein offentleg etat, så meinar eg det er urovekkjande. Eg ser så alvorleg på dette at eg no vel å senda kopi av dette brev til Fylkesmannens beredskapsavdeling, miljøavdeling og til Mattilsynet. Dette av di at det etter mi meining er brot på diverse lover i forhold til drikkevassforskrift og internkontroll, samt at saksbehandlinga på alle måtar er urovekkjande, og truleg i strid med forvaltningslov.

Bakgrunn for klage:

I Oktober 2014 varsla eg Teknisk eining V/ John Inge Sandvik pr telefon om at det var ein mur i gangvegen, kalla Krekavegen som held på å rasa ut. Han lovde å ta dette opp med avd. ledar Endre Kulleseid, som er ansvarleg for teknisk drift i Samnanger kommune. Eg var bekymra for vass og avlaupsleidningar, samt ein straumkabel som ligg bak muren her. Dersom muren rasa, så meinar eg at det vil verta skade på desse, og eg vil verta utan vatn opp til mitt hus, og eg såg eit forureiningsproblem dersom kloakkledning også blei slite av. Då eg ikkje høyrt noko frå Sandvik om saka, så kontakta eg han på nytt etter det ekstremregnet som var nokre veker seinare. Han fortalte at dei hadde sett på muren ein gong, og at dei skulle sjå på den på nytt.

Denne gongen fekk eg heller ikkje noko tilbakemelding om kommune hadde tenkt å foreta seg noko i området.

Nokre dagar etter at eg snakka med Sandvik gong nr to, trefte eg ein annan som arbeider i Samnanger kommune. Han kunne opplysa at Endre Kulleseid hadde uttala at kommune ikkje hadde eigarskap i desse VVA leidningar, og at det derfor ikkje kom til å bli utført noko utbetringsarbeid i dette området, i regi av kommune.

Denne personen som eg snakka med har bedt om å ikkje verta drege inn i saka, då han er redd for å represalie. Dette er noko eg har lova, og kjem til å halda.

Det var på grunnlag av manglande tilbakemelding frå teknisk eining, og desse opplysninga, som eg fekk frå denne kommunetilsette som gjorde at eg først kontakta ordførar pr telefon, og deretter sende henne ein e-post med opplysninga om sak. Eg opplyser også om tidlegare problem i området, og at det då vart funne ut at dei VVA leidningar som ligg bak muren er kommunal eigedom. Eg fekk svar frå fungerande teknisk sjef at mur var vore vurdert, og at VVA leidningar ikkje sto i fare, om mur skulle rasa ned, og at kommune vanlegvis ordnar opp etter kvart som VVA leidningar blir øydelagde.

Innhald i denne tilbakemeldinga frå fungerande teknisk sjef, stiller eg meg heilt uforståande til, men vil komma tilbake til dette, når eg kommentera innhald i notat til Deloitte.

Faktaopplysningar og litt historie:

Det kommunale VVA anlegget på Tysse vart etablert tidleg på 50-tallet. Det er eit gammalt anlegg, som det har vore fleire vassleidningsbrot på dei seinare år. Truleg er det også ein del mindre lekkasjar no også, som kommune ikkje veit om. Av denne grunn er det svært følsamt, og me som bur i dei øvste husa på Tysse, er dei som først merkar problem, og er ofte dei som melder inn til kommunen om det er feil på anlegget.

Avlaupsanlegget for kloakk vil eg beskriva som ei miljøbombe for Tysse, og for stranda rett nedanfor kommunehus. Dei kommunale avlaupsleidningane lengst søraust er full av hol, og det er lenge sidan det har fungera som dei skal. Dette såg me når den siste lekkasjen på vassleidningen utanfor Nytveithus vart ordna. Avlaupsleidning måtte kappast for ein skulle komma til vassleidning, Avlaupsleidning var heil tørr inni, og det viste seg at all kloakk var runne utav røyr lengre borte i gata. Eg minnast uttale frå Endre Kulleseid : Heile Tyssegata fungerar som septiktank. I tillegg til dette er kloakkstamma frå husa rundt meg, og den kloakkstamma som kjem frå Fjellheimsvegen kopla inn på kvar sin bekk. Ein bekk på kvar sida av kommunehus. Etter tid med tørke blir desse bekkar oppfylt med kloakk, og når det kjem større nedbørmengd, blir sjø farga brun av kloakken, som då blir vaska nedover med bekken. Det er svært få av husa på Tysse som har septiktank. Eg stiller meg undrande både til lovligskap med dette, og til lovlig heit til å ta full avgift for slik handtering av kloakk. Fleire plassar ligg også røyr oppe i dagen, og ber preg av manglande vedlikehald. Dette meinar eg at Fylkesmannen sin miljøavdeling må sjå på.

Eigarskap til VVA leidningar i området:

For 12-15 år sidan var det eit brot på avlaupsleidningen i same området som ein opplever problem no. Underteikna starta på arbeidet med å utbetra dette, men vart stoppa av min avdøde nabo Even Trengereid. Han var skråsikker på at dette var kommunen sin eigedom, og at derfor måtte kommune sjølv ta arbeid og kostnad med å utbetra dette brotet. Det var ein del diskusjon rundt dette eigarskapet, men dåverande teknisk sjef Oddvar Bjordal, kom fram til at Even Trengereid måtte ha rett, etter å ha snakka med personar som var med å utførte arbeidet, og deira opplysningar om entreprenør kom fram.

Eg har bedt Samnanger kommune om eit skriv som stadfestar dette. Grunn for at eg vil ha eit slikt skriv, er at eg vil ha stadfesta dette eigarskap ein gong for alltid. Eg vil i framtida unngå diskusjon om eigarskap, om det skulle verta nye problem. Tenker då på dei uttalingar som eg blei opplyst om av denne kommunetilsette, om at kommune ikkje hadde interesse i området. Eg stiller meg undrande til at fungerande leiar i teknisk eining kan stadfesta i e-post den 18.12.14, at dette er kommunalt VA- anlegg, men at ho ikkje kan setta dette opp på eit ark, og underskriva dette. Ho oppgjer at det ikkje vil ha noko juridisk verdi, då kommunale grunn og gjenstandar ikkje kan bli bekrefta gjennom korrespondanse med innbyggjarane..

Ei slik stadfesting som eg ber om, vil for all framtid kunna avfeia spørsmål om eigarskapen til dette VVA –anlegget i dette området. Hennar juridiske vurderingar er urelevante her.

Trass alt er det no andre gongen eg opplever problem rundt temaet, og med tanke på at det kan komma nye tilsette i kommune som ikkje kjenner forholda, så vil dette vera eit viktig dokument for alle huseigarar i området, og faktisk for kommunen.

Synfaring med feil pålegg:

Den 05.12.14 når eg fungerande teknisk leiar pr telefon. Eg fortel henne at eg på nytt har oppdaga negativ utvikling i området, i form av at ein stolpe er blitt veldig skeiv. I telefonsamtalen sei ho seg villig til å komma opp i området på ei synfaring, men pressiserar at ho har därleg tid, og at ho kunn kan ofra meg 5 minutt. Med på synfaring har ho byggesaksbehandlar Jana sandvik. Eg minnast uttalinga frå Jana Sandvik, når ho såg på muren. Den var at, ”sjølv eit barn kan sjå at denne muren er farlig”. Fungerande leiar teknisk eining sa seg samd i dette, og lova at det skulle sendast krav om utbetring til grunneigar i området.

Det vart på bakgrunn av synfaring sendt pålegg til Helge Åsheim, om utbetring av denne muren. Dessverre er ikkje Åsheim rette grunneigar i området. Her skuldar no kommune på därlege kart, der grenser kan vera vanskelige å tolka. Eg tillet meg å legga i eit utdrag frå bekymringsmelding sendt til ordførar av Johannes M Tysse:

Det var bestefar min som straks på 1900 talet kosta bygging av denne vegen for hest og kjerre. Etter kvart som det vart bygd langs denne vegen vart også veggrunnen solgt til tomfeeigarane langs vegen, medan hovudbruket innehar vegretten. Den siste eigedomen som fekk vegrett til denne vegen var eigedomen som i dag er eigd av Jan Ove Haga.

Her kjem det ganske greitt fram at grunnen i vegen føl eigedomen. Eg meinar også, at eg gav desse opplysninga under synfaringa den 05.12.14.

Uansett så må ein kunna forventa av ein kommune som gjev pålegg, etter plan og bygningslov at dei er sikker på grenser, og at rett person får dette pålegg.

Då Åsheim fekk dette pålegg, kontakta han oppmålingsingeniør Hellevik i kommune. Han viste råd, og kunne hjelpe Åsheim med dokumentasjon som tilsa at kommune hadde gjort feil i sine vurderingar om grensa. Kanskje den som sendte pålegg til Åsheim burde ha skjekka det same? Det handlar om eigenkontroll, av arbeidet som kommune gjennomfører, samt den belastning som det er, for ein grunneigar å få eit slikt pålegg i posten. Brevet frå Johannes M Tysse, burde fått ei klokka til å ringa, då grensa i det därlege kartet kryssar vegen, pluss at Grindheim eig bakken på nedsida av vegen.

Ordførar :

I notatet frå Deloitte, oppfattar eg det som negativt at eg kontakta ordførar tidleg i saka. Dette er det to grunnar til. Grunn nr 1, er at ordførar har det øvste juridiske ansvar i kommunen, og at ho etter lova har ansvar for ei rettferdig behandling av innbyggjarane i kommunen.

Grunn nr 2 er at eg på denne tida hadde tillit til ordføraren. Gjennom saka si utvikling er denne tillita blitt øydelagt, og eg opplever ein ordførar som ikkje er interessert i ei rett løysning på sak. Eg har bedt henne om å kontakta namngjevne uavhengige personar som kunne gjett uttale om mur og området, utan at ho har brydd seg. Ho hendviser stadig til desse saksbehandlarar som etter mi meining gjer store feilar.

Den lygn om at eg er blitt innkalla til møte, og takka nei, følte eg som svært sårande, og hennar unnskyldning om at ho ”trudde” at eg var blitt kalla inn, og hadde avslått slikt tilbod

kjøper eg dessverre ikkje. Igjen handlar det om eigenkontroll av utsegner, og at ein må kunna lita på uttale som blir gjett av kommunalt tilsette.

Eg også kjenner til, via uttalingar som John Inge Sandvik har hatt, at dette har vore tema, men at Endre Kulleseid ikkje ønskte slikt møte.

Totalt sett er eg veldig skuffa over ordførar, då eg hadde hatt eit håp om at ho kunne skjera gjennom, og at faren med å mista vatn, for oss som bur i området kunne snarleg blitt elemenert vekk.

Rådmann:

Eg sende klage på dei to fyrste som var på synfaring i området. Ba om eit svar på deira vurderingar, og om dette kunne ha ein samanheng med at desse to har noko personleg imot meg. Minna henne også på det som fungerande leiar teknisk eining skriv, om at dei skal fylja med på muren, og ber rådmann om dokumentasjon på kommune sin overvaking av mur. Eg forklarar også rådmann om mine målingar, og at mur på denne tida sig over 3 cm i topp. Det blir også lagt ved ein e-post som eg sende til desse to saksbehandlarane den 23.12.14, der eg håpar at kommune kan isolera VVA leidningar. Framleis står denne e-post ubesvara, samt dei konkrete spørsmål som eg retta til rådmann i mine to skriv.

Eg vil legga til at det som Deloitte hevda, om at rådmann svara høfleg, er rett, men ho svara meg ikkje på det som eg spør henne om. Klaga mi om desse vurderingar som blei gjort står ved lag, til spørsmål er svara på.

Saksbehandlinga:

Saka starta med at eg hadde to telefonsamtalar med John Inge Sandvik. Han hadde to synfaringar ilag med Endre Kulleseid, og ved begge desse synfaringar kom dei fram til at mur ikkje sto i fare for å rasa ut, og at det derfor heller ikkje er fare for VVA leidningar som er bak muren.

Fungerande leiar teknisk eining og byggesaksbehandlaren i Samnanger kommune brukte kunn 5 minutt på å komma fram til det motsette som Sandvik og Kulleseid.

Einaste skilnadden her er at fungerande leiar teknisk eining og byggesaksbehandlaren, vurderte sjølve muren, mens Kulleseid og Sandvik vurderte om utrasing ville påføra VVA leidningane skade. Dette i fylje brev frå ordførar 26.02.15.

Fagleg sett er dette eit svar som ikkje heng på greip. Det er urimelig at det er kunn sjølve muren som skal rasa, og at dei massar som mur held på plass skal bli ståande igjen. Det naturlege vil vera at både mur og massar bak muren rasar ut samstundes, og at tyngd av massar riv med seg VVA leidningar.

Innleiing av denne saka, kan sjåast på som ei bekymringsmelding til teknisk eining, som eg i ettertid ser, at dei ikkje har system for å handtera skikkelig.

Vidare så blei det sendt pålegg om utbetring av mur til feil grunneigar. Etter at rett grunneigar er funne, så får denne grunneigar pålegg om umiddelbar utbetring av muren, den 13.02.15.

Den 08.03.15 mottar kommune klage på dette pålegget, og saka blir handsama av naturulvalet den 15.04.15. I dette møtet held naturutvalet fast på det pålegg som vart gjett 13.02.15, men legg til at tidlegare etablering av offentleg nett kan ha påført muren skade. Kommune vil gå i dialog med grunneigar å få til ei omforent løysning. Dette var altså den **15.04.15**.

Notatet frå Deolitte er dagsett 22.06.15, og pr denne dato så har ikkje kommune komme i dialog med grunneigar. Kva som er grunn til dette blir ikkje opplyst.

Saka er så enkel at det den 13.02.15 vart gjeve eit pålegg til grunneigar om umiddelbar sikring av muren. Dette pålegg er heimla i plan og bygningslov § 31-3 og 32-3. Sidan vart pålegg oppretthalde etter møtet i naturulvalet. No er det gått snart fem månader sidan pålegg om umiddelbar sikring vart gjett. Plan og bygningslov gjev i § 35-2 til § 35-8 saksbehandlarar retningslinjer om kva tiltak dei kan nytta seg av, om folk ikkje rettar seg etter pålegg frå kommune i saker som omhandlar plan og bygningslov. Dette med kva mulig hetar saksbehandlar har, vart påpeika i e-post den 18.03.15, og burde soleis ikkje vera nytt for saksbehandlar.

Dersom det er så lett å sno seg unna pålegg, med å unnlata å svara, så er det ikkje mykje verd å senda ut pålegg, og ikkje fylja saka opp.

På kva måte kommunen sin sakbehandlar har prøvd å komma i dialog med denne grunneigaren på veit eg ikkje, men her ytrar eg meg til å dra ein parallel til ei tidlegare sak som eg var involvert i, i tida eg var i Samnanger kommune.

Det omhandlar saka der Samnanger kommune fjerna nokre gamle blivrak som var i Magnar Røen si eige. Her vart det gjett eit pålegg om fjerning av desse bilvraka, og det vart sett ein døtfrist for at fjerninga skulle vera fullført. Dette pålegg vart sendt i posten til Magnar Røen, men i fylje han fekk han aldri brevet.

I diskusjonar som var i ettertid, gav rådmann klar melding om at slike skriv skulle sedast i rekommendert sending, og eg minnast at rådmann vart sitert i lokalavisa Samningen om noko som ho sjølv påsto var ei klossete saksbehandling, og at kommune måtte betra rutinane sine i slike saker. Ser ein på saksbehandlinga i denne mursaka, så kan ein ikkje påstå så mykje betring av dei påstått rutinar.

Vidare utvikling i denne muren er at den forsett å siga. Det blir ein fordjuping i gangvegen, som truleg kjem av at massar i mur er blitt vaska vekk av regn og nedbør. Dette fører til at kvaliteten på vassleveranse opp til meg minkar. Som næmt tidlegare, så er dette ømfintlig, då huset mitt ligg høgt oppe i lia. Dette varslar eg fungerande leiar teknisk eining om den 18.03.15.

Den 27.03.15, får eg eit svar frå fungerande leiar teknisk eining, om at saka skal opp i naturutvalet i April, og at teknisk eining no er delt i to avdelingar, og at eg må forholda meg til Kulleseid i denne saka. Det faktum at kvaliteten på vassleveransen opp til meg er blitt dårligare, bryr ikkje denne saksbehandlaren seg om. Sett frå mi sida er dette ei tenesta eg betalar for, som er ufullstendig. Det at ho vil skyva det heile ansvar over på Kulleseid, får meg til å tenka, at ansvar som leiar teknisk eining, kunn er kjekt på lønnslippen.

Etter ytterligare påtrykk frå meg var Magne Lofthus frå kommune oppe hos meg den 20.04.15 og utførte trykkmåling av vatnet. Denne målinga vart utført på badet i 1.etg. I tillegg til denne måling av trykk, vart han synt, at ved bruk av fleire tappekranar, så nærmast forsvinn vatnet hos meg. Han var einig med meg, i at dette ikkje var trykkproblem, då vasstrykk var bortimot normalt ved trykkmåling på eit tappepunkt. Eg følte at me var samstemte, i at her var det mengd vatn som ikkje kom fram, og hadde håpa at dette vart kommunisert vidare til saksbehandlar.

Av ukjent årsak så har ikkje saksbehandlar forståing for dette, og ynskjer no at eit rørleggarfirma skal måla trykk på nytt, men at dette no skal skje ved stoppekranen i huset mitt.

Den 21.05.15, ser eg at vidare dialog med kommune i anledning vassleveranse ikkje kan forsetta. Forhold var slik at ein ikkje kunne dusja og vaska klede samstundes, det var også uråd å tappa eit glas vatn når nokon var i dusjen. Då vart dei som dusja skolla av glovarmt vatn. Derfor sette eg ein frist den 21.05.15, om at dersom ikkje kommune tok affære innan ei veke, så grev eg opp vassleidning og ordnar opp sjølv. Eg bad også ordførar om fullmakt til å kunna henta inn gravetillating for kommune sin rekning. Dette vart avslått.

Ser me litt tilbake i hendingsforløpet i denne saka, så vil eg først påpeika e-post frå fungerande leiar teknisk eining av 13.11.2014:

Skade på kommunale leidningar utbetrar me vanlegvis etter kvart som skadar oppstår. Som du har fått munnleg melding om meiner teknisk eining at vass- og avløpsleidningane som ligg i vegen bak den aktuelle muren ikkje står i fare for å bli øydelagde, dersom muren skulle rasa ut.

Dersom utviklinga til muren held fram med å vera negativ, kan den bli til fare for dei som oppheld seg i hagen på eigedomen nedanfor. Då må me vurdera å påleggja eigarane å sikra muren. Me vil følgja utviklinga og ta saka vidare med den/dei ansvarlege for muren.

Ho opplyser at kommune utbetrar skade etter kvart som dei oppstår. Mi vurdering er at reduksjon av vassleveranse, som fylje av at denne muren og området sig, er å berekna som skade. Ho skriv også vidare at kommune vil fylja med på utviklinga. Tatt i betraktning dei opplysningar ho har fått frå underteikna, og i tillegg den tilbakemeldinga Magne Lofthus forhåpentlegvis gav, så er det slett arbeid at ikkje kommune ordna opp med eigen vassleidning på dette stadiet.

At kommune no heller vil hyra inn eit rørleggarfirma, kan eg heller ikkje forstå. Enten så har ikkje kommune tillit til eige mannskap som foretar slike synfaringar/ målingar, elles så kan det vera manglande kallibrering, og kontroll av måleinstrument som kommune nyttar seg av. Det faktum at ordførar ikkje ville hjelpe til med fullmakt til gravetillating, talar vel sitt klåre språk om hennas vilje til å løysa saka.

Den 30.05.15 grev eg sjølv opp vassleidningen, og finn at vassleidningen ligg i klem over ein stein. Heilt uproblematisk å ordna, men det gjekk nokre timar med arbeidet.

Dette melder eg straks tilbake til kommune i form av e-post. I e-posten opplyste eg også at den ønska måling av vasstrykk, som kommune vil ha rørleggarfirma til å utføra ikkje lenger er naudsynt, då vassleveranse er bortimot normalt. Eg opplyser også at det truleg er eit same type problem lengre nede på vassleidningen, men at i frykt for at heile muren kan rasa ut våga eg meg ikkje på graving her.

Eg ber i same e-posten om at Magne Lofthus får i oppgåve, å kontakta meg, slik at han kan komma å sjå den betringa, som er eit faktum.

Som seg hør og bør, meinar eg også at reduksjon på vassavgifta må komma, då eg faktisk har ordna ein communal vassleidning.

Sjølv etter denne e-posten til kommune, så blir eg kontakta av røyrleggarfirma på telefon i veka etter. Han vil måla trykk hos meg, noko eg forklara ikkje er naudsynt lenger, då eg har ordna opp i forholdet sjølv. Dette hadde røyrleggaren full forståing for.

Den 19.06.2015 mottar eg svar frå fungerande leiar teknisk eining, om at reduksjon på vassavgifta ikkje er tema, då eg har nekta kommune å utföra målingar av trykk på stoppekran i huset mitt. Av denne grunn føreligg det ikkje dokumentasjon på trykkmålingar før og etter at eg utførte gravearbeid. Dette er ei ny usanning i denne saka. Kommunalt tilsett Magne Lofthus var hjå meg den 20.04.15. Det vart avdekkja at vatn forsvann då fleire tappepunkt vart nytta, så opplevde eg at han var i forståing med min teori, om at det her var snakk om vassmengd, som var problem. Eg stiller meg undrande til måten kommune har handtert tilbakemelding frå Lofthus. Her hadde det rette vore at han hadde gjett ein skriftleg rapport tilbake til sine overordna, med kopi til meg. Då hadde ein unngått vidare spørsmål.

Eg vil også opplysa at eg i min e-post av 30.05.15, bad om at Lofthus vart sendt opp til meg, for at han kunne stadfesta at vassleveranse, var av mykje betre kvalitet etter mitt gravearbeid. Dersom trykk ved stoppekran har så stor verdi, så opplyser eg også kommune at dette er eit lett reknestykke å finna ut av. Kanskje kommunen sin fungerande tekniske leiar ikkje innehavar kompetanse om slikt.

Den 02.07.15 mottar eg eit svar frå ordførar om at hendvendinga mi er vidaresendt til sekereteriat for kontrollutvalet, samt at ho visar til notat frå Deloitte, og min følelse er at ho på forskot har tatt ein siger her.

Slik står saka pr dags dato.

Vatn i vegbana:

Underteikna har også varsla om at det renn vatn uti vegbana på Fv 136. Det er sendt inn fotodokumentasjon på dette. Det har også vore møter mellom Vegvesenet og kommune, og tilbakemelding frå Vegvesenet er at dei avventar kva kommune vil gjera. Det føreligg her ingen møtereferat. Sjølv tilsig av vatn i ein sving, som medfører is, ser ikkje det ut til at kommunen sin saksbehandlar bryr seg om.

Området og kompetanse:

Området der denne aktuelle eigedomen ligg, er slik utforma, at det er naturleg, ved store nedbørsmengder, at det blir tilsvarande mykje vatn. Det er i tillegg ein del vatn som sig nedover langs fjellet om det ikkje er mykje nedbør. Dette krev at grunneigar har skikkelig drenering for overvatn, slik at dette kan renna vekk. Om ikkje så vil vatnet finna seg vegar på eigenhand, og skapa problem som er oppstått i dette området. Underteikna har sendt over til kommune eit omfattande fotomateriale som stadfestar dette med overvassproblematikk i området. I tillegg vart det i e-post den 30.05.15 opplyst om våt leire under VVA nettet. Dette kan vera grunn for at heile huset er blitt skeivt, og at andre murar i området ser ut til å gli ut. Dei kommunale saksbehandlarane ser ikkje ut til å bry seg om desse opplysningane.

Kommunen har mottatt bekymringsmelding frå tre forskjellige personar. Eg vil no komma inn på kompetanse som ligg bak desse bekymringsmeldingane.

Terje Trengereid er sivilingeniør, innanfor anleggsarbeid, han har mange års røynsle med anleggsarbeid innanfor dei største entreprenørfirma i Noreg

Johannes M Tysse, er eigar av hovudbruket som denne eigedomen er skild utifrå. Han har stor kjennskap til vassproblem, og har i heile sitt liv arbeid på garen sin, og handtert overvatn. Han driv i tillegg med gravemaskin, og kan sjåast som ein erfaren mann innanfor grunnarbeidsfag. Underteikna har fagbrev innanfor faget, og røynsle både frå Statens Vegvesen og Samnanger kommune med slikt arbeid. Det er utallige problem med VVA nettet i kommunen som underteikna har vore med å ordna opp i.

Det er for underteikna sin del, heilt ufattelig at kommune kan oversjå slik erfaring og kompetanse i deira iver etter å trenera oppjustering i området.

Internkontroll:

Gjennom eit omfattande lovverk, så har kommune mange reglar å forholda seg til. Nokre av desse lover og reglar er krav til Risiko og sårbarheitsanalyse. Risiko og sårbarheitsanalyse er kartlegging, og forbereiing for uønska hendingar i kommunen. Sivilbeskyttelseslova § 14 krev at kommunen skal kartlegga kva uønska hendingar som kan inntraffa i kommunen. Plan og bygningslovas § 3-1 er litt meir spesifikk i sitt krav mot kommune. Her er det retta krav til at kommune skal ha planar for samfunnsikkerheit ved å førebygga risiko for tap av liv, skade på helse, og **iktig infrastruktur**, materielle verdiar med meir. Eg ber om at det blir spesielt lagt merke det som denne § omhandlar som viktig infrastruktur. I forskrift om vassforsyning og drikkevatn § 5 omhandlar ansvar og internkontroll. Første setning i denne §, er også vel og merka seg, då den krev at vassverkeigar skal påsjå at drikkevatn tilfredstiller krav til kvalitet, **mengde** og leveringssikkerheit når det blir levert til mottakar.

Vidare blir det kravd at vassverkeigar skal påsjå at det blir etablert, og blir ført internkontroll for etterleving av denne forskrifa.

I Kommunelovas § 23.2 er det retta krav til rådmannen om etablering, og oppfyljing av internkontroll i kommune. Rådmann har ansvar for å påsjå at kvar eining/ avdeling driv fortløpande vedlikehald, og oppdatera sin eigen internkontroll.

Internkontroll er eit formalisert kontrollsysteem der kontrollaktivitet blir utforma, gjennomført og blir følgj opp med basis i vurderingar av risiko for styringssvikt, feil og manglar i verksamheitas arbeidsprosess.

Det er i internkontrollforskrifta § 5, det er retta kvav til verksamheita om kva som skal vera skriftleg dokumentasjon. I Pkt 6 er det kravd at det skal vera kartlagt kva som er faren i kommunen, samt at det skal vera planar for tiltak for å redusera risikoen.

Pkt nr 5 krev dokumentasjon frå verksamheita om kven som er ansvarleg fot HMT arbeidet. Ein slik internkontroll er svært viktig for kommune, då ein velfungerande internkontroll har innverknad for å sikra tilliten innbyggjarane, har til kommune, samt at det er med å sikra effektiv og riktig resursbruk i kommunen.

Dersom ein les litt på nettet om risiko og sårbarheitsanalyser, og utøving av internkontrollarbeid blir det til stadigheit minna om viktigkeit omrett kompetanse innan fagområdet som ein er satt til å arbeida med.

Notat frå Deloitte:

Firma Deloitte har utarbeida eit notat, dagsett 22.06.15, der dei har gjennomgått mi klage til kontrollutvalet. Det er blitt sett på gjennomgang av sak, samt at Deloitte har ei slags konklusjon i si oppsummering av sak.

Det første som slår meg, etter å ha lese notatet er at denne saksbehandlaren hos Deloitte ikkje kan ha vore inne på Tysse, og synfare mur og området rundt muren.

Det er også gjennomlysande at saksbehandlar ikkje har kunnskap innanfor grunnarbeidsfaget.

Det er svært urovekkjande at ein allereie på side 2 i notatet frå Deloitte skal kunna lesa seg til direkte feilar i framstilling. Det at eg har hatt kontakt med Endre Kulleseid er feil.

Vidare kan ein lesa utav notatet at kommunen har forsøkt å komma i dialog med grunneigar utan at dei har lukkast med det. For eigen del hadde eg håpa at Deloitte her kunne ha opplyst om kva måte kommunen har prøvd å oppnå dialog. Minna med dette om at i henhold til forvaltningslov § 27, så har kommune plikt på seg å gjera, i dette tilfellet grunneigaren, så snart som mogeleg kjent med vedtak i saka. I denne saka fatta naturutvalet vedtak den 13.02.15. Slik Deolitte skriv, så er han truleg, endå ikkje gjort kjent med vedtak i saka. Dessutan så krev forvaltningslov av § 11a, at forvaltningsorgan skal forbereda og avgjera slike saker utan ugrunna opphald. I dette tilfellet er kommune å rekna som forvaltningsorganet. Underteikna er ikkje blitt opplyst om utsetting, eller grunn for at sak tar uendelig lang tid.

Når saksbehandlaren i Deloitte beveger seg innpå temaet om internkontrollforskrifta og lovverket er eg i ferd med ramla av stolen. Dei skriv at eg tolka kommunen, som om at dei ikkje har fokus på førebygging og skade, etter e-post frå fungerande leiar teknisk eining av 13.11.14. Det er heit rett at eg tolka kommunen slik. Ho skriv jo beint fram, at kommune ordnar opp etter kvart, som slik skade oppstår. Eg forstår svaret frå kommunen slik, at denne muren må rasa ned, og øydelegga vassleidningane, før det blir gjort noko. Dette er stikk i strid med ros analyse, internkontrollforskrift og forskrift om vassforsyning og drikkevatn.

Når ein i tillegg tar med problema som har vore med vassmengd opp til huset mitt, så finn ein endå fleire brot på forskrift.

Den opplysning frå Deloitte, om at dei ikkje har gjennomgått kommunen sin internkontroll og beredskapsrutinar, men bygger sin konklusjon på formulering av ein e-post, er for meg eit truverd om eit heller slett arbeid. Her burde Deolitte gått gjennom den dokumentasjon som er eit krav etter internkontrollforskrifta § 5, pkt 5 og 6.

Det er på det reine at kommunen sitt personell, skulle ha agert umiddelbart etter at dei blei gjort kjent med denne muren som held på å rasa ut. VVA installasjonar som ligg bak muren, er å kalla **iktig infrastruktur** etter lova, som krev at kommune har planar for førebygging av skade, og planar for utberting ved eventuell skade.

At denne fungerande leiaren på teknisk eining pøntar på sine uttalingar den 12.06.15, ser eg på som eit slag i lufta, då kommunen gjennom 8 månader allereie har vist kor seriøse dei er i denne saka. Heller ikkje problem med levering av ønska vassmengd fekk saksbehandlaren til å vakna.

Det blir også nemnd i notatet frå Deloitte at grunneigar har vore på staden og fjerna nokre lause steinar i muren, og at han har sperra av hagen nedanfor. Sanninga her, er at representantar for grunneigaren var på staden. Dei fjerna ingen lause steinar, men dei lempa inntil muren, nokre steinar som allereie hadde glidd ut. Den avsperringa som vart gjort, er to lekter som er satt opp til muren med eit sperrebånd mellom. Ingen problem for borna i nabohuset å bevega seg heilt inntil murfot, noko som kan gje fatale konsekvensar om muren rasar når dei oppheld seg der. På ingen måtar noko imponerande arbeid som vart utført. Eg sto på veranda, og følgde med kva som blei gjort.

Tema om ordførar og rådmann meinar eg at eg har kommentert godt nok.

Desse ulike vurderingar som ordførar tar opp i brev av 26.02.15, er ønsketenkning. Det er praktisk umogelig at mur rasar, utan at det får konsekvens for VVA nettet. Det faktum at eg mista vassmengd opp til huset mitt, når muren seig ytterligare er stadfesting på dette.

I oppsummeringa si kan ikkje Deloitte finna grunnlag for mine påstandar i klaga til kontrollutvalet av 07.04.15.

Dette stiller eg meg svært uforståande til.

Min konklusjon av notat frå Deloitte, og framstilling av sak:

Samnanger kommune har ingen rutinar for handtering av slike saker, blir det opplyst. Det er ein feil påstand. Samnanger Kommune kan nytta seg av Plan og byggingslov, Forskrift om vassleveranse og drikkevatn, Forskrifter om risiko og sårbarheit, internkontrollforskrift og sivilbeskyttelseslov. Dersom saksbehandlarane, inklusiv rådmann og ordførar hadde hatt kunnskap og vilje til å nytta seg av desse lover og forskrifter så hadde denne saka vore avslutta for lenge sidan.

Den risikosport som blir vist av saksbehandlarane, om at dei me ikkje likar, hjelper me ikkje slår no tilbake mot dei. Eg vil oppmoda rådmann til å lesa rapport til kommunal og regionaldepartementet, kalla Internkontroll i kommuner. Her står det litt om den nemnde risikosporten.

No nærmar me oss ein ny vinter, med dei fyljer at frost vil arbeida med terrenget i området. Dette betyr at faren for utrasing, ev ytterligare saging av mur er potensiell. Dersom dette skjer vil eg kunna få ytterligare problem med vassleveransen opp til huset mitt. Det vil også kunna oppstå trafikkfarlege situasjonar i svingen ved Totlandshus, om vasstilsig får forsetta. På slikt grunnlag håpar eg at kommune no sett fart i sitt eige vedtak og pålegg til grunneigar, om umiddelbar sikring av muren. Eg håpar også at kommune sitt mannskap, då utfører ei permanent ordning av vassleidning i området.

Mi klage mot saksbehandlarane i Samnanger kommune av 07.04.2015 står framleis ved lag. Det notat utarbeida av firma Deloitte frikjener ikkje desse saksbehandlarane i det heile.

Mitt krav om eit skriv der eigarskapet til desse VVA installasjonar står også framleis ved lag. Eg krev også ei kraftig avkortning på vass og kloakkavgift, grunna alt arbeid eg har hatt i denne saka.

Håpar at eg har klart å framstilla saka på ein forståelig måte, men dersom kontrollutvalet ynskjer ytterligare opplysningar frå meg er det berre å ta kontakt.

Som tillegg, opplyser eg at det føreligg eit omfattande fotomateriale, som eg har oversendt kommune i saka.

Med helsing

Jan Ove Haga

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Til
Jan Ove Haga

Vår sakshandsamar: Kari Marie Nygård

Dykkar ref.:
Vår ref: 2015/39
Vår dato: 02.10.2015

Partsbrev vedr. klage på sakshandsaming - gjennomgang og vurdering av saka

Melder med dette frå om vedtak i kontrollutvalet i Samnanger kommune, frå møte 16.09.15.

Gjer merksam på at dersom det kjem svar frå beredskapsavdelinga eller Miljøvernnavdelinga hjå Fylkesmannen, eller frå Mattilsynet, så ønskjer kontrollutvalet, ved sekretariatet, å få tilsendt kopi av svarbrev.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygård
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi til:
Ordførar
Rådmann
Leiar i kontrollutvalet

Arkivsak: 217
 Arkivnr: 2015/39-24
 Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	25/15	16.09.2015

Klage på sakshandsaming - gjennomgang og vurdering av saka

Bakgrunn

07.04.15 mottok kontrollutvalet v/sekretariatet henvending frå ein innbyggjar som klaga på sakshandsaming i Samnanger kommune. Det blei innhenta opplysningar frå rådmann på dei problemstillingar som vart sett fram i klagan. Ordførar var og med under handsaming av saka i kontrollutvalsmøte 21.05.15. Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak i saka etter drøfting:

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte føreta ein gjennomgang og gje ei vurdering av sak vedr. klage på sakshandsaming i Samnanger kommune.*
2. *Notat med revisor sine vurderinger skal leggast fram for kontrollutvalet i møte 22.06.15.*
3. *Det skal sendast melding om handsaming av saka i dette møtet til den innbyggaren som har sett fram klagan.*

Det planlagde møtet i kontrollutvalet 22.06.15 vart avlyst, og saka vart difor utsett til første møte etter sommarferien. Det vart sendt melding om dette til den innbyggaren som hadde sett fram klagan, saman med partsbrev som inneheld vedtaket som kontrollutvalet gjorde.

22.06.15 mottok sekretariatet memo / notat frå Deloitte etter deira gjennomgang av saka. Notatet vert lagt som vedlegg her. Saka er gjennomgått og vurdert basert på informasjon i korrespondanse som er sendt over til kontrollutvalet, og supplerande informasjon om saksforholda som er undersøkt. I tillegg er generell informasjon om sakshandsamingsrutinar og sakshandsamingspraksis innhenta frå teknisk eining.

Deloitte har vurdert dei einskilde punkta / påstandane det er klagar på, og gjeve ei vurdering av kvart punkt:

1. Sakshandsamarane sitt forsøk på å avfeia Samnanger kommune sitt ansvar i området.
Vurdering: «Gjennomgangen av saka viser at kommunen har stadfestat VA-ledningane er kommunen sin eigedom og at kommunen faktisk har tatt ansvar i området.»
2. Sakshandsamarane si opptreden i forhold til internkontollforskrift og lovverk i forhold til vassleveranse.
Vurdering: «Etter revisionens vurdering er det naturleg at kommunen til ei kvar tid må vurdere og prioritere tiltak ut frå ein samla plan, ressurssituasjonen og vurdering av eventuelle konsekvensar dersom det skulle oppstå skade eller ulukker i ein skildsaker som blir melde til kommunen. Dette er faglege vurderingar som kommunen, så langt revisionen kan vurdera det, har gjort også i samband med denne varslinga om fare for utrasing av mur.»

3. Sakshandsaming, i form av at Samnanger kommune ikkje handterer grenser, og gjev pålegg til feil grunneigar.
Vurdering: «Kommunen har følgt opp informasjonen frå grunneigarar om kor grensa for muren går. Når kommunen fekk dokumentert den faktiske eigedomsgrensa der muren er plassert, vart pålegg sendt til rett eigar. Revisjonen kan ikkje sjå at det er grunnlag for å kritisera kommunen for manglar ved saksbehandlinga for å få avklart eigedomsgrensa der muren var plassert.»
4. Rådmann Tone Ramsli si bagatellisering av sak, samt hennar lite objektive oppfatning av saka, i form av hennar forsvar av sakshandsaming / sakshandsamarar.
Vurdering: «Revisjonen kan ikkje sjå at innhaldet i svarbreva frå rådmannen underbyggjer påstandane i klagen frå Haga om bagatellisering og manglande objektivitet. Rådmannen har kommentert både faglege og personrelaterte forhold i brevet frå Haga på ein høfleg og ryddig måte, og klargjort rollar og ansvarsforhold i denne saka.»
5. Manglande tilbakemeldingar, at ein må purra på svar.
Vurdering: «Kommunen har etter revisjonen si vurdering, ut ifrå den informasjonen som ligg føre i saka, gjeve svar/tilbakemeldingar innanfor den generelle svarfristen i forvaltningslova på ein månad. Revisjonen registrerer at det vart oppretta sak i kommunen først 4.11.14, og at det ikkje vart gjeve formell tilbakemelding til meldar/varslar om at det var gjennomført synfaringar 23.10.14 og 31.10.14. Etter revisjonen si vurdering burde meldar/varslar blitt informert om korleis sak var følt opp, mellom anna at det vart gjennomført synfaringar på grunnlag av varslinga.
6. Ordførar si opplysning i e-post av 02.03.15, om at Haga er invitert til møte i saka, og har takka nei til dette.
Vurdering: «Dokumentasjonen i saka viser at Haga tidleg trekte ordføraren inn i saka, mellom anna ved å senda klager på sakshandsaminga, sakshandsamarar og etter kvart også rådmannen. Ordførar vart også i fleire e-postar beden om å følgja opp ulike problemstillingar i tilknyting til saka, og å svara på konkrete spørsmål. Ut frå dokumentasjon i saka er det ikkje, så langt revisjonen kan vurdera det, noko som tyder på at ordføraren bevisst har feilinformert Haga. Revisjonen kan heller ikkje sjå at ordføraren skulle ha noko interesse av, eller noko å tena på, å gje feilinformasjon, og som dessutan mottakar av informasjonene hadde kunnskap om. Den nærliggande forklaringa, etter revisjonen si vurdering, er at innspel frå Haga, som har involvert mange aktørar i kommunen, kan ha ført til at intern informasjon er feiltolka og difor ikkje kommunisert korrekt til Haga.

Deloitte har gjort slik oppsummering i sitt notat datert 22.06.15.:

- «Kommunen har ingen skriftlege eller formaliserte rutinar for handsaming av denne type saker, men det blir opplyst at den normale prosessen i slike saker er at innkomne melding blir registrert, og at meldinga blir vurdert. Det blir deretter gjennomført eventuell synfaring og vurdering av forholda på staden. På grunnlag av vurderinga blir det eventuelt sendt pålegg til grunneigar eller ansvarleg, og det blir gjeve tilbakemeldingar til meldar. Ut ifrå tilgjengeleg dokumentasjon og opplysningar frå kommunen er denne prosessen, med unntak av at den telefoniske kontakten i byrjinga av oktober 2014 og dei to etterfølgjande synfaringane ikkje vart registrert, følt også i dette tilfelle.

Vi kan ikkje sjå at det er grunnlag for dei påstandane i klagen som er sendt kontrollutvalet, og som gjeld sakshandsaminga i kommunen.»

Notatet blei sendt ut på epost til Jan Ove Haga og til kontrollutvalet, med kopi til administrasjonen i Samnanger kommune. Eposten vart sendt ut 26.06.15. Jan Ove Haga sende straks svar tilbake at han ville gje kommentarar til notatet frå Deloitte. Slik kommentar vart motteke hjå sekretariatet 08.08.15.

I sitt brev, på 10 sider, gjennomgår Haga saka på nytt, men slik sekretariatet ser det, kjem det ikkje fram vesentleg nye opplysningar, ut over dei som alt er kjende i saka. Men Haga er usamd i konklusjonane i notatet frå Deloitte, og han skriv mellom anna:

«Mi klage mot saksbehandlarane i Samnanger kommune av 07.04.2015 står framleis ved lag. Det notatet utarbeida av firma Deloitte frikjenner ikkje desse saksbehandlarane i det heile».

Vidare vert det opplyst i brevet frå Haga at han sender «*kopi av dette brev til Fylkesmannens beredskapsavdeling, miljøavdeling og til Mattilsynet».*

Drøfting

Kontrollutvalet har bede Deloitte om å føreta ein gjennomgang og gjera ei vurdering av denne sak. Dei har gjennomgått spørsmålstillingane som er reist og gjort ei vurdering av sakshandsaminga. Å vurdera den grunnarbeids-faglege handsaminga av saka ligg ikkje til kontrollutvalet å uttala seg om, og Deloitte er såleis heller beden om å sjå på dette. Saka handlar om å sjå på sakshandsaminga som Samnanger kommune har utført.

Vidare er saka nå oversendt til Fylkesmannen og Mattilsynet, og då er det naturleg at kontrollutvalet avventar eventuelle utsegner som desse instansane kan ha.

I sitt notat av 22.06.15 gjev Deloitte si vurdering av påstandane som er sett fram. I oppsummeringa i notatet vert det konkludert med at for dei fleste punkta som er gjennomgått finn revisor at kommunen har følgt rutinene for sakshandsaming. Det vert likevel peika på at kommunikasjon i sak kunne vore betre og at kommunen ikkje har skriftlege eller formaliserte rutinar for handsaming av denne typen saker.

Konklusjon

Deloitte sin konklusjon i notat av 22.06.15 er at «*Vi kan ikkje sjå at det er grunnlag for dei påstandane i klagen som er sendt til kontrollutvalet, og som gjeld sakshandsaminga i kommunen.*»

Sekretariatet rår til at kontrollutvalet tek notatet frå Deloitte til orientering. Det vert og rådd til at ein avventar eventuell tilbakemelding frå Fylkesmannen si beredskapsavdeling, Fylkesmannen si miljøvernavdeling eller Mattilsynet om saka.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek opplysningane som kjem frem i Deloitte sitt notat, datert 22.06.15, til orientering.

Saksprotokoll i kontrollutvalet - 16.09.2015

Handsaming i møtet:

Ordførar var tilstades under handsaminga. Gunnar Husabø frå Deloitte orienterte om arbeidet med saka. Kontrollutvalet drøfta og gjennomgjekk dokumenta, både memo frå Deloitte og svarbrev frå Haga datert 08.08.15.

Dersom det kjem svar frå beredskapsavdelinga eller miljøvernavdelinga hjå Fylkesmannen, eller frå Mattilsynet, ber kontrollutvalet om å få tilsendt kopi av svarbrev.

Konklusjon etter kontrollutvalet si drøfting var at forslag til vedtak vart samråystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet tek opplysningane som kjem frem i Deloitte sitt notat, datert 22.06.15, til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- Memo / notat frå Deloitte vedr. «Klage på sakshandsaming i Samnanger kommune», datert 22.06.15.
- Brev frå Jan Ove Haga vedr. «Notat frå Deloitte, klage på sakshandsaming i Samnanger kommune», datert 08.08.15

Samnanger kommune
Kontrollutvalet
V/Kari M Nygaard

11.11.2015

SAK 2015/39- KLAGE PÅ MURSAK I KREKAVEGEN

(Ber om at mitt 10 sider lange skriv, av 08.08.15, blir lagt ved til ev. nye medlemmar i kontrollutvalet)

Visar med dette til Dykkar svar av 02.10.2015, der Dykk bestemte fyljande vedtak:
Kontrollutvalet tek opplysningar frå Deolitte til orientering.

Samstundes som Dykk hadde denne saka til handsaming, var det same skriv som eg oversende til Dykk, også innom Fylkesmannen.

Fylkesmannen ville ikkje gjera noko med denne sak, då dei ikkje har heimel til å gripa inn ovanfor kommune i slik sak.

Eg blir vist vidare til Sivilombudsmannen, som i telefonsamtale opplyser at det er lettare for han å sjå på sak om Dykk fattar eit endelig vedtak.

Dette vil eg gjera om ikkje sak no blir belyst i alle vinklar.

I Dykkar tilbakemelding av 01.10.15, reagera eg på fyljande setning : .
’Å vurdera den grunnarbeids-faglege handsaminga av saka ligg ikkje til kontrollutvalet å uttala seg om,

Det er jo akkurat dette som er tvistens kjerne. Kort oppsummering.

Som eg har skrive om tidlegare, så var det først telefonkontakt mellom underteikna og John Inge Sandvik.

Ein dag eg kom heim frå jobb, trefte eg ein kommunalt tilsett, som kunne opplysa fyljande: Kommune hadde ingen interesse i området, og John Inge Sandvik og Endre Kulleseid ville ikkje hjelpe meg, då eg hadde vore inhabil mot kommune i barnevernsak. Eg hadde holdningar, som tilsa at det ikkje var hjelp å henta frå dei.

1. Dette er motiv for den svært därlege faglege vurdering, som desse to saksbehandlarane gjorde i området.
2. Underteikna har ved skriv frå tidlegare arbeidsformann Olaf Tveiterås, fått bekrefta kommune sine interesser i området.

Personen som eg visar til at eg snakka med vil vera anonym, av di at det er ein viss fare for konsekvens om det blir kjent kven dette er.

Det som har skjedd sidan sist, då dette er ein viktig person, er at han har gjort seg til kjenne, via advokat Vegard Austgulen. Vegard Austgulen kan bekrefta at personen finst, og at denne samtale har funne stad. Vegard Austgulen vil vera sanningsvitne.

Til opplysning så er det sendt inn tre bekymringsmeldingar på denne muren av personar som innehavar habil kompetanse på grunnarbeidsfaget.

I tillegg har ein rekke personar vore på synfaring, og ingen har sådd tvil om at muren var i därleg forfatning. At den seinare rasa ut, ser eg som eit prov på at eg hadde rett.

Etter kvart som mur sig ut, skjer det same i området rundt. Dette medfører at leveringskvalitet på vara som eg kjøper hos Samnanger kommune vert av därleg kvalitet.

Det blir ein knekk på slangen som gjer at tilstrekkelig mengd vatn ikkje slepp gjennom.

Kommunalt tisett Magne Lofthus var på synfaring hos meg den 20.04.2015. Då fekk han sjå dei problem, som denne utsiginga av mur medførte for meg.

Eg har i ettertid ikkje sett noko tilbakemelding frå Lofthus i denne sak. Etter mi mening så bør kontrollutvalet enten kalla han inn til møtet sitt, slik at han kan legga fram det han såg, eller be han om ein skriftleg rapport.

Dei problem eg hadde med den kommunale vassleveranse, førte til slutt at eg måtte grava opp vassleidning og ordna opp sjølv.

Når det gjeld tilbakemelding frå Ragnhild Lønningdal om at kommune ordnar opp etter kvart som skade skjer, så vitnar det at eg måtte grava sjølv om at dette ikkje er sant, samt at dette er brot på internkontrollforskrift. Eg skreiv mykje om dette i skrivet av 08.08.15, og ber om at kontrollutvalet, les dette og kommentera påstandar frå firma Deolitte, om at kommune kan vurdera kvart einskild tilfelle, når lovverk og forskrifter krev planar, og stiller krav til levering av både tilstrekkelig mengd og trykk.

Eg ber også om svar på kvifor Lofthus ikkje kom tilbake til meg, etter at eg hadde utført gravearbeid, slik eg ba om. Han kunne då ha stadfesta at problem var løyst.

Når ein les rapporten frå Deolitte, så kjem det tydelig fram at denne, er laga i tett samarbeid med dåverande fungerande leiar på teknisk eining i Samnanger kommune. Det kjem også fram at Deolitte ikkje har hatt gjennomgang av internkontrollsystemet til teknisk eining. Sjølv har eg ein del års røynsle med tilsynsarbeid, og av erfaring så kan eg uttala at det er stor forskjell på å ha eit flott oppslagsverk innanfor internkontroll, og på det å ha ever og vilje til å setta det i verk ved behov.

Naturutvalet fatta den 15.04.15 vedtak om omforent løysning i mursak. Slik eg forstår dette skulle reparasjon av mur skje, som eit spleislag mellom kommunen og grunneigar.

Etter kontrollutvalets førige møte, har grunneigar mura delar av muren opp igjen. Via tilsette ved teknisk eining er eg blitt opplyst om, at teknisk eining kjøper seg ut av situasjonen ved å betala grunneigar for å mura dette opp igjen. Det arbeid som blir gjort ser därleg ut, samt at nødvendig drenering av overvatn ser ut til å vera gløymt. Det må her leggast til grunn at det er vatn og frostproblem som er grunn for at mur rasar ut. Mur er i tilegg flytta ein halvmeter ut, og det blir reist spørsmål om dette er søkt om jamf. byggeforskrifter?

Bak denne muren er det VVA- leidningar og straumførande kabel. Har denne grunneigar nødvendig ansvarsrett, og kunnskap til å utføra slikt arbeid for Samnanger kommune. Kven skal holdast ansvarleg når denne muren rasar ut på nytt? Eller når den sig slik at det blir problem med vassleveranse til husa ovanfor? Eg vil legga ved eit par bilde her.

Vidare stiller eg spørsmål ved at tidlegare ordførar Marit A Aase har deltatt i behandling av denne saka i kontrollutvalet. Hennar usanne uttalingar er trass alt eit av klagepunkt i saka. Etter mitt skjønn er det uheldig at ho skal kunna sitta og forsvara sine og andre sine handlingar i dette fora.

For å unngå at sak går vidare krev eg fyljande:

1. 1 års fritak på vassavgift, grunna Samnanger kommune i dårlige handtering av denne saka.
2. Samnanger kommune sine fagfolk ordnar og murar opp igjen mur i Krekavegen, samt at det blir føretatt kontroll av vassleidningane. (Har tidlegare opplyst at vassleidning truleg har ein knekk nedanfor der eg ordna) Dette skal gjerast før vinter og frost sett inn. Skikkelig drenering må også utførast.
3. Underteikna får ein skriftleg beklagelse for John Inge Sandvik og Endre Kulleseid sine innblandingar av barnevernsak, noko som ikkje har samanheng med ein mur som rasar ut. Deira dårlige evner til å skilja mellom sak og person, noko som utarta seg til svært dårlige faglege vurderingar.
4. Skriv på kommunalt ansvar på denne vassleidning frå hydrant ved Balikc, til over bekken bak Totlandshus.

Vonar at kontrollutvalet i Samnanger kommune kan belysa sak både i det grunnarbeidstekniske, og innanfor eventuelle brot på internkontrollforskrifta. Slik eg ser dette må det vera i kommune sine interesser å sikra forsvarleg levering av ei vara som innbyggjarane betalar for.

Dersom ytterligare opplysningar er av behov kan eg kontaktast på mobil 90503039.

Lykke til i møtet

Med helsing

Jan Ove Haga.

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 217

Arkivnr: 2015/131-1

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	42/15	25.11.2015

Analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 - 2020. Bestilling av prosjektplan.

Bakgrunn for saka:

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 10, Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, lyd slik:

"Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan deleger til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter."

Dette betyr at kontrollutvalet innan utgangen av 2016 må sørja for:

- å utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i perioden 2016 – 2020
- å gjennomføre ein overordna analyse av risiko- og vesentlighetsvurderinger i kommunen som planen skal baserast på
- at planen vert vedteken av kommunestyret, som kan delegera til kontrollutvalet å føreia endringar i planperioden.
- Fram til ny plan er vedteken vil plan for forvaltningsrevisjon 2012 – 2016 gjelde

Drøfting:

Utarbeiding av forslag til overordna analyse basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger, og utarbeiding av forslag til plan for forvaltningsrevisjon, kan gjerast av den valde revisor, sekretariatet eller anna eksternt selskap med kompetanse på området. Sekretariat for kontrollutvalet har ikkje kapasitet til å gjennomføre slike oppdrag. Kontrollutvalet må difor ta stilling til om ein skal be den valde revisor gjennomføra oppdraget eller om ein skal innhente tilbod i marknaden hos andre med kompetanse.

Det er mykje som tyder på at det kan vera føremålstenleg å be Deloitte som den valde revisor å utarbeide forslag til analyse og forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Deloitte har no vore revisor for kommunen sidan

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239406 - Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgiornr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

2010 og kjenner organisasjonen godt. Det gjer at dei vil ha eit godt grunnlag for å gjennomføre dette arbeidet på ein god måte. Kontrollutvalet bør også drøfte seg fram til enkelte føringar for utarbeidinga av analyse og plan. Slike føringar kan t.d. vera kven som bør involverast i utarbeidinga av analysen, i kor stor grad vil kontrollutvalet sjølv involverast i utarbeidinga, kor djupt skal analysen gå (omfanget), kor mange timer skal den som skal gjera jobben kunne bruka og når skal analyse og plan leverast til kontrollutvalet for endeleg handsaming. Denne drøftinga bør munna ut i ein skisse for vidare framdrift i saka.

Det vert vist til tilråding frå kontrollutvalet i førre valperiode når det gjeld dette området:

- «Det har vore ein god prosess på planarbeidet, som gjerne kan videreførast. Gjerne strekkja opplæring om dette over tid / i løpet av arbeidet med nye planar.»

Kontrollutvalet har for tida ingen bestillingane når det gjeld forvaltningsrevisjon. Rapport etter forvaltningsrevisjon om «Internkontroll» vart handsama i siste møte i førre kontrollutval, og vedteke i kommunestyret 14.10.15.

Som bakgrunn for drøfting av denne saka bør ein og sjå på «Revidert plan for forvaltningsrevisjon 2012 – 2016. Denne vil bli gjennomgått i møtet.

Det skal også utarbeidast plan for selskapskontroll i løpet av 2016, jf. anna sak til dette møtet, og det vil vera føremålstenleg og kostnadssparande å sjå arbeidet med utarbeiding av begge planane under eitt.

Konklusjon:

Ut frå ei totalvurdering vil sekretariatet tilrå at kontrollutvalet ber Deloitte utarbeide forslag til prosjektplan for arbeidet med gjennomføring av overordna analyse av verksemda i Samnanger kommune, basert på risiko- og vesentlighetsvurderingar. Vidare skal forslag til prosjektplan omfatte utarbeiding av forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber Deloitte innan 15.01.16, lage eit forslag til prosjektplan, som m.a. inneholder korleis arbeidet med analyse og plan for forvaltningsrevisjon skal gjennomførast, ressursbruk og forventa levering. Prosjektplanen skal omfatte:
  - a. Korleis overordna analyse av risiko- og vesentlighetsvurderingar i Samnanger kommune skal gjennomførast.
  - b. Forslag til korleis arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020 skal gjennomførast.
2. Forslag til prosjektplan skal leggjast fram for godkjenning i kontrollutvalet i første møte i 2016.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessen vert lagt opp slik at forslag til plan for forvaltningsrevisjon kan leggjast fram for kommunestyret hausten 2016.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivsak: 216

Arkivnr: 2015/65-1

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	43/15	25.11.2015

Analyse og plan for selskapskontroll for perioden 2016 - 2020 - Bestilling av prosjektplan Bakgrunn for saka:

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar, § 13 Selskapskontroll, lyd slik:

«Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegera til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden

Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll.»

Dette betyr at kontrollutvalet innan utgangen av 2016 må sørja for:

- å utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll i perioden 2016 – 2020.
- å gjennomføre ein overordna analyse av risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunen sin eigarskap som planen skal baserast på.
- at planen vert vedteken av kommunestyret, som kan delegera til kontrollutvalet å foreta endringar i planperioden.
- Fram til ny plan er vedteken vil plan for selskapskontroll 2012 – 2016 gjelde.

Drøfting:

Utarbeidning av forslag til ein overordna analyse av Samnanger kommune sin eigarskap i selskap mv., basert på risiko- og vesentleghetsvurderinger, og plan for selskapskontroll kan gjerast av den valde revisor, sekretariatet eller anna eksternt selskap med kompetanse på området. Sekretariat for kontrollutvalet har ikkje kapasitet til å gjennomføre slike oppdrag. Kontrollutvalet må difor ta stilling til om ein skal be den valde revisor gjennomføra oppdraget eller om ein skal innhente tilbod i marknaden hos andre med kompetanse.

Det er mykje som tyder på at det kan vera føremålstenleg å be Deloitte som den valde revisor å gjera dette arbeidet. Deloitte har no vore revisor for kommunen sidan 2010 og kjenner organisasjonen godt. Det gjer at dei vil ha eit godt grunnlag for å gjennomføre dette arbeidet på ein god måte. Kontrollutvalet bør også drøfte seg fram til enkelte føringar for utarbeidinga av analyse og plan. Slike føringar kan t.d. vera kven som bør involverast i utarbeidinga av analysen, i kor stor grad vil kontrollutvalet sjølv involverast i utarbeidinga, kor djupt skal analysen gå (omfanget), kor mange timer skal den som skal gjera jobben kunne bruka og når skal analyse og plan leverast kontrollutvalet for endeleg handsaming. Denne drøftinga bør munna ut i ein skisse for vidare framdrift i saka.

Kontrollutvalet har for tida ingen bestillingar når det gjeld selskapskontroll.

Som bakgrunn for drøfting av saka bør ein sjå på «Revidert plan for selskapskontroll 2012 – 2016. Denne vil bli gjennomgått i møtet.

Det skal også utarbeidast plan for forvaltningsrevisjon i løpet av 2016, jf. anna sak til dette møtet, og det vil vera føremålstenleg og kostnadssparande å sjå arbeidet med utarbeiding av begge planane under eitt. Dersom ein skal dela dette arbeidet opp i eit prosjekt innan forvaltningsrevisjon, og eit prosjekt innan selskapskontroll, vil det truleg føra til meir ressursbruk.

Konklusjon:

Ut frå ei totalvurdering vil sekretariatet tilrå at kontrollutvalet ber Deloitte utarbeide forslag til prosjektplan for arbeidet med gjennomføring av overordna analyse av eigarskapa til Samnanger kommune basert på risiko- og vesentlighetsvurderingar. Vidare skal forslag til prosjektplan omfatte utarbeiding av forslag til plan for selskapskontroll for perioden 2016

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber Deloitte innan 15.01.16 lage eit forslag til prosjektplan som bl.a. inneholder korleis arbeidet med analyse og plan for selskapskontroll skal gjennomførast, ressursbruk og forventa levering. Prosjektplanen skal omfatte:
  - a. Korleis overordna analyse av risiko- og vesentlighetsvurderingar for selskapa i Samnanger kommune skal gjennomførast.
  - b. Forslag til korleis arbeidet med plan for selskapskontroll for perioden 2016 – 2020 skal gjennomførast.
2. Forslag til prosjektplan skal leggjast fram for godkjenning i kontrollutvalet i første møte i 2016.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessen vert lagt opp slik at forslag til plan for selskapskontroll kan leggjast fram for kommunestyret hausten 2016.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalet 2015-2019

Vår referanse
15/736/15/7899/INT/MS

Arkivkode
FE-033

Dykkar referanse

Dato:
10.11.2015

MELDING OM POLITISK VEDTAK - VAL AV KONTROLLUTVAL 2015-2019

Me melder med dette fra om at det er gjort følgjande vedtak:

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saka vert lagt fram utan tilråding frå rådmannen.

21.10.2015 KOMMUNESTYRET

Handsaming i møtet:

Jan Erik Boge (sektorleiar organisasjon) gjekk gjennom reglar for val av kontrollutval.

Kommunestyrerepresentantane er einige om at valet av kontrollutval skal haldast som forholdstalsval og ikkje avtaleval.

Det kom inn to framlegg til vedtak i saka.

Arild Røen (H) sette fram følgjande framlegg til vedtak frå Arbeiderpartiet, Høgre, Kristeleg folkeparti og Miljøpartiet dei grøne:

1. Brigt Olav Gåsdal (A)
2. Vibeke Bohre Våge (Bl)
3. Gisle Gardar Øye (H)
4. Shirin Kvernes Khadoor (A)
5. Bjarne Hauge (Krf)

Leiar: Brigt Olav Gåsdal (A)

Monica Tjønna (Sp) sette fram følgjande framlegg til vedtak fra Bygdalista, Framstegspartiet og Senterpartiet:

1. Øystein Foss (Bl)
2. Anne Gerd Tandstad (Sp)
3. Svein Verner Røseth (Frp)
4. Evelyn Frøland (Bl)
5. Roy Ove Eikedal (Sp)
6. Tor Henning Grønlien (Bl)
7. Marion Langhelle Pedersen (Frp)

Leiar: Brigt Olav Gåsdal (A)

Nestleiar: Anne Gerd Tandstad (Sp)

Det vert først røysta over fordelinga av medlemmer i kontrollutvalet. Teljekorpset (Brigt Olav Gåsdal (A), Øyvind Røen (Sp), Gunn Totland Moss (Krf) og Jan Erik Boge (sektorleiar organisasjon) tel opp røystene.

Framlegget frå Arbeiderpartiet, Høgre, Kristeleg folkeparti og Miljøpartiet dei grøne får 10 røyster. Framlegget frå Bygdalista, Framstegspartiet og Senterpartiet får 11 røyster.

Val av leiar: Brigt Olav Gåsdal (A) samrøystes vedteke.

Val av nestleiar: Anne Gerd Tandstad (Sp) samrøystes vedteke.

KS-039/15 VEDTAK:

Valoppgjer kontrollutvalet							
Liste	Tal røyster	Tal røyster delt på		Tal røyster delt på		Tal røyster delt på	
		Kvotient	Mandat nr.	Kvotient	Mandat nr.	Kvotient	Mandat nr.
Bl, Frp og Sp	11	11,00	1	5,50	3	3,67	5
Ap, H, Krf og MDG	10	10,00	2	5,00	4	3,33	

Tal medlemmer i kontrollutvalet	
Bl, Frp og Sp	3
Ap, H, Krf og MDG	2
Sum	5

Kontrollutvalet 2015-2019:

Faste medlemmer	Varamedlemmer i rekkefølgje
Bygdalista, Framstegspartiet og Senterpartiet: Øystein Foss (Bl) Anne Gerd Tandstad (Sp) - <i>nestleiar</i> Svein Verner Røseth (Frp)	Evelyn Frøland (Bl) Roy Ove Eikedal (Sp) Tor Henning Grønlien (Bl) Marion Langhelle Pedersen (Frp)
Arbeiderpartiet, Høgre, Kristeleg folkeparti og Miljøpartiet dei grøne: Brigt Olav Gåsdal (Ap) - <i>leiar</i> Vibeke Bohre Våge (H)	Gisle Gardar Øye (H) Shirin Kvernes Khadoor (A) Bjarne Hauge (Krf)

Med helsing

Marianne Soleng

Marianne Soleng
einingsleiar sørvissenteret

Kopi til:

Sekretær i kontrollutvalet Kari Nygard

SAKNR. 030/15 (frå møteprotokoll KST-møte 14.10.15)

INTERKOMMUNALT BARNEVERN

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Samnanger kommune ynskjer å inngå samarbeid med Bergen kommune om barnevernstenestene. Det vert arbeidd ut eit framlegg til avtale som vert lagt fram for kommunestyret til godkjenning.

14.10.2015 KOMMUNESTYRET

Handsaming i møtet:

Øyvind Røen (Sp) oppsummerar perioden frå 2013 til i dag.

Birthe Skar-Moum (A) undrar om rådmannen veit noko om tidsperspektivet. Og når ein kan forvente at ordninga med Bergen er på plass. Rådmannen fortel at prosessen kan ta tid, då saka mellom anna må opp i bystyret i Bergen, men har eit håp om at ordninga kan tre i kraft frå 01.03.2016.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak vart samråystes vedteke.

KS-030/15 VEDTAK:

Samnanger kommune ynskjer å inngå samarbeid med Bergen kommune om barnevernstenestene. Det vert arbeidd ut eit framlegg til avtale som vert lagt fram for kommunestyret til godkjenning.

SAKNR. 023/15 (frå møteprotokoll KST-møte 14.10.15)

RAPPORT ETTER FORVALTNINGSREVISJON AV INTERNKONTROLL I SAMNANGER KOMMUNE

Kontrollutvalet sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret merkar seg det som kjem fram i rapport etter forvaltningsrevisjon av internkontroll i Samnanger kommune.

Kommunestyret ber rådmann syta for å:

1. Arbeide vidare med å sikre at internkontrollarbeidet har eit sterkt fokus i kommuneorganisasjonen.
2. Sikre at tilrådingar som er gjeve i rapporten kapittel 6, knytt til overordna internkontroll, vert gjennomført.
3. Sikre at tilrådingar som er gjeve i rapporten kapittel 6, knytt til internkontroll i støtteprosessar, vert gjennomført.
4. Sikre at tilrådingar som er gjeve i rapporten kapittel 6, knytt til tenestespesifikk internkontroll, vert gjennomført. Kommunestyret vil at arbeid med å etablere lovpålagt internkontrollsysteem i barnevernstenesta, slik det er krav om etter barnevernlova, vert prioritert.
5. Sikre at tilsette får systematisk opplæring og støtte i bruk av internkontrollsysteem, og at det vert etablert rutinar for leiringa sin gjennomgang av internkontrollsysteemet.
6. Lage ein handlingsplan innan 01.01.2016 til kommunestyret, med kopi til kontrollutvalet, som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltak skal setjast i verk og kven som skal ha ansvar for iverksetjinga.

14.10.2015 KOMMUNESTYRET

Handsaming i møtet:

Jens Harald Abotnes (Krf) fortel som leiar av kontrollutvalet om bakgrunnen for rapporten, utarbeida av Deloitte, og prosessen rundt dette. Han les opp framlegg til vedtak frå kontrollutvalet.

Rapport etter forvaltningsrevisjon av internkontroll i Samnanger kommune frå Deloitte samt sakspapir og protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 16.09.2015 ligg ved møteinkallinga.

Gunnar Husabø (Deloitte) går gjennom rapporten. I innlegget fortel han om vurderingar rundt den overordna internkontroll for hele kommunen. Han trekkjer òg fram eining for pleie og omsorg, skule og barnevern.

Deloitte har, i samband med utarbeiding av rapporten, hatt intervju med rådmann, assisterande rådmann, einingsleiar for pleie og omsorg, rektor ved Samnanger barneskule og rektor ved Samnanger ungdomsskule.

Deloitte konkluderer med at det er rom for betring på internkontroll i Samnanger kommune i kapittel 6 i rapporten.

Marit Aksnes Aase (Krf) slutta seg til framlegget frå kontrollutvalet med ville utsetja fristen for å utarbeide ein handlingsplan med ein månad til 01.02.2016.

Det kom ikkje inn andre framlegg til vedtak, og framlegget frå kontrollutvalet med endringane frå Aase vart samrøystes vedteke.

KS-023/15 VEDTAK:

Kommunestyret merkar seg det som kjem fram i rapport etter forvaltningsrevisjon av internkontroll i Samnanger kommune.

Kommunestyret ber rådmann syta for å:

1. Arbeide vidare med å sikre at internkontrollarbeidet har eit sterkt fokus i kommuneorganisasjonen.
2. Sikre at tilrådingar som er gjeve i rapporten kapittel 6, knytt til overordna internkontroll, vert gjennomført.
3. Sikre at tilrådingar som er gjeve i rapporten kapittel 6, knytt til internkontroll i støtteprosessar, vert gjennomført.
4. Sikre at tilrådingar som er gjeve i rapporten kapittel 6, knytt til tenestespesifikk internkontroll, vert gjennomført. Kommunestyret vil at arbeid med å etablere lovpålagt internkontrollsyste i barnevernstenesta, slik det er krav om etter barnevernlova, vert prioritert.
5. Sikre at tilsette får systematisk opplæring og støtte i bruk av internkontrollsyste, og at det vert etablert rutinar for leiinga sin gjennomgang av internkontrollsystemet.
6. Lage ein handlingsplan innan 01.02.2016 til kommunestyret, med kopi til kontrollutvalet, som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltak skal setjast i verk og kven som skal ha ansvar for iverksetjinga

Rapport frå tilsyn med Nav Samnanger kommune 2015

Adressa til verksemda: Tyssevegen 217,

5650 Tysse

Tidsrom for tilsynet: 13. og 15. oktober 2015

10.11.2015

Fylkesmannen i Hordaland

[Samandrag](#)

[1. Innleiing](#)

[2. Omtale av verksemda](#)

[3. Gjennomføring](#)

[4. Kva tilsynet omfatta](#)

[5. Funn](#)

[6. Vurdering av styringssystemet i verksemda](#)

[7. Regelverk](#)

[8. Dokumentunderlag](#)

[9. Deltakarar ved tilsynet](#)

Samandrag

Fylkesmannen i Hordaland gjennomførte 13. og 15. oktober 2015 tilsyn med Nav Samnanger kommune.

Tilsynet omfatta tenestene opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til unge mellom 17 og 23 år. Vi undersøkte om kommunen gjennom si styring og leiing sørger for at tenestene er tilgjengelege for personar mellom 17 og 23 år, og at tildeling og oppfølging av tenestene er forsvarleg.

Det blei avdekt manglar i styringa av tenestene og påpekt to avvik:

Avvik 1:

Samnanger kommune har ikkje rutinar for kva som skal kartleggast ved søknadar om økonomisk stønad og opplysning, råd og rettleiing frå personar mellom 17 og 23 år. Det er ikkje avklart kva som skal dokumenterast ved kartlegginga og ved oppfølging av brukarar

Avvik 2:

Leiinga i kommunen har ikkje etablert eit system for å fange opp og handsame svikt (avvikshandtering) som kan oppstå i arbeidet med tildeling og oppfølging av tenestene opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til personar mellom 17 og 23 år.

Dato: 9. november 2015

Hilde Ordemann   Marta Havre
revisjonsleiar   revisor

1. Innleiing

Rapporten er utarbeidd etter tilsyn med Nav Samnanger kommune 13. og 15. oktober 2015. Tilsynet er ein del av eit landsomfattande tilsyn med desse tenestene og den planlagde tilsynsverksemda hos Fylkesmannen i Hordaland dette året.

Fylkesmannen i Hordaland er gitt mynde til å føre tilsyn med dei kommunale tenestene i Nav kontora. Det går fram av lov om sosiale tenester i Nav § 9.

Formålet med tilsynet er å vurdere om verksemda tek hand om ulike krav i lovgivinga gjennom internkontrollen sin. Revisjonen omfatta å undersøkje:

- kva tiltak verksemda har for å avdekkje, rette opp og førebyggje brot på lovgivinga innanfor dei områda tilsynet omfattar
- om tiltaka blir følgde opp i praksis og om nødvendig korrigerte
- om tiltaka er gode nok for å sikre at lovgivinga blir følgd

Tilsynet blei utført som systemrevisjon. Ein systemrevisjon blir gjennomført ved å granske dokument, ved intervju og andre undersøkingar.

Rapporten handlar om avvik som er avdekte under tilsynet og gir derfor inga fullstendig tilstandsvurdering av det arbeidet verksemda har gjort innanfor dei områda som tilsynet omfatta.

Avvik dreier seg om at krav som er gitt i eller i tråd med lov eller forskrift, ikkje er oppfylte.

2. Omtale av verksemda

Samnanger kommune har omlag 2400 innbyggjarar.

Samnanger kommune er organisert med to nivå, administrasjonen og tenestenivået.

I administrasjonen er det ei rådmannsgruppe samansett av rådmann, fire sektorleiarar og ein stab. Tenestenivået er inndelt i 10 eininger med einingsleiarar med ansvar for avdelinga / tenesteområdet. Sektorleiar for helse og omsorg har i rådmannsgruppa ansvar for oppfølginga av dei kommunale tenestene i Nav.

Nav Samnanger har 3,4 årsverk fordelt på fire personar. Tre av dei tilsette arbeider både med statlege og kommunale oppgåver. Navleiar er kommunalt tilsett, og har avgrensa delegert ansvar og mynde for tenestene, med rådmann som sin nærmaste overordna.

Arbeidsoppgåvene tilsynet omfatta, vert for tida ivareteke av to sakshandsamarar. Det er utarbeidd skriftelege rutinar, men leiar meiner det er behov for fleire og meir omfattande skriftelege rutinar. Det er ikkje utarbeidd skriftelege rutinar for kva som skal kartleggast ved søknad og kva det er nødvendig å dokumentere ved handsaming av søknadar og ved oppfølging av brukarar.

3. Gjennomføring

Tilsynet omfatta følgjande aktivitetar:

Melding om tilsyn blei sendt 13. juli 2015.

Opningsmøte blei halde 13. oktober 2015.

Under tilsynet blei seks personar **intervjua**.

Sluttmøte blei halde 15. oktober 2015.

Stikkprøver blei gjennomført i 20 saker.

Oversikt over deltakarar ved tilsynet, dokument som vi fekk frå Samnanger kommune før tilsynet og dokument som blei gjennomgått under tilsynet, er gitt i kapittel 8.

4. Kva tilsynet omfatta

Tema for tilsynet var på kva måte tenestene sikra opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til personar mellom 17 og 23 år. Vi undersøkte om kommunen systematisk sørger for at tenestene er tilgjengelege for unge mellom 17 og 23 år, at tildeling av tenestene er i samsvar med lova, og at oppfølginga av dei unge som mottar tenestene er forsvarleg.

Vi kontrollerte om det vart gitt informasjon om tenestene på nettsidene til kommunen og Navkontoret. I tillegg til generell informasjon, undersøkte vi om det blei lagt til rette for individuell informasjon til dei som tok kontakt.

For å sjå om kommunens gjennom si styring sikra at tildeling, vurdering og avgjerd av tenestene oppfylte lovas krav, gjennomgikk vi saksdokumenter og journalar for eit utval av unge brukarar mellom 17 og 23 år. Vi har også gjennomgått tilsendte styringsdokumenter og intervjuer tilsette og leiarar.

Vi har undersøkt om kommunen systematisk overvaker og går gjennom styringssystemet (internkontrollen) for å sjå om den fungerer slik kommunen har planlagt og såleis bidrar til kontinuerlig forbetring.

Rapporten handlar berre om ein del av Nav Samnanger si verksemd, og er derfor ikkje ei samla vurdering av dei sosiale tenestene ved Navkontoret.

5. Funn

Avvik 1:

Samnanger kommune har ikkje rutinar for kva som skal kartleggast ved søknadar frå personar mellom 17 og 23 år om økonomisk stønad og opplysning, råd og rettleiing. Det er ikkje avklart kva som skal dokumenterast ved kartlegginga og ved oppfølging av brukarar.

Avvik frå:

Sosialtenestelova §§ 4, 17,18 og 19, 41, jf. § 5 jf. internkontrollforskrifta § 4 g) og forvaltningslova §§ 24 og 25.

Avviket byggjer på:

- Leiinga har ikkje bestemt korleis kommunen sin praksis skal vere ved kartlegging og oppfølging. Dette gjeld både kva som skal kartleggjast og korleis kartlegginga og oppfølginga skal dokumenterast.
- Stikkprøver i fagsystemet Socio viser at det med få unnatak, ikkje er dokumentert kva kartlegging som er gjort i den enkelte sak og heller ikkje kva oppfølginga i saka omfattar. Vi gjekk ikkje gjennom saker der det var dokumentert at brukar sin heilskaplege situasjon var kartlagt.
- Vurderingar som blir gjort i samtaler med klientar blei i liten grad dokumentert.
- Det er ikkje utarbeidd skriftlege rutinar for kva ein minimum skal kartlegge og kva oppfølginga av brukarane skal omfatte.

Avvik 2:

Leiinga i kommunen har ikkje etablert eit system for å fange opp og handsame svikt (avvikshandtering) som kan oppstå i arbeidet med tildeling og oppfølging av tenestene opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til personar mellom 17 og 23 år.

Avvik frå:

Sosialtenestelova §§ 4, 17,18 og 19, 41, jf. § 5 jf. internkontrollforskrifta § 4 f) og g) og forvaltningslova §§ 24 og 25.

Avviket byggjer på:

- Det er ikkje tatt stilling til kva som skal reknast som eit avvik innanfor temaet tilsynet omhandla
- Leiinga har ikkje fastsett praksis for melding og handsaming av avvik
- Leiinga har ikkje oversikt over, og har heller ikkje følgt opp forhold som er avdekka under tilsynet,

jf. avvik 1.

- Leiinga er merksam på at rutinane for sakshandsaming er mangelfulle, men har hittil ikkje sett inn tiltak for å rette opp.

6. Vurdering av styringssystemet i verksemda

Styring med tenestene (internkontroll) føreset at leiarar har fastsett kva praksis og rutinar som skal følgjast, følgjer med på at dette fungerer som føresett, fangar opp svikt og set i verk førebyggjande og korrigerande tiltak når dette er nødvendig. Det er avdekt fleire manglar ved styringssystemet i Samnanger kommune innanfor temaa tilsynet omfatta. Kommunen ved rådmann har ikkje i tilstrekkeleg grad lagt til rette for at dei tilsette kan yte tenester som oppfyller krav i sosialtenestelova.

Leiinga har ikkje vurdert praksis for kartlegging og oppfølging og kva rutinar som skal følgjast i dette arbeidet. Leiinga har heller ikkje oversikt over svikt som kan oppstå i arbeidet med tildeling og oppfølging av tenestene, og det er ikkje sett i verk systematiske tiltak for å gjennomgå kvaliteten på tenestene.

7. Regelverk

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen av 18.12.2009 nr. 131
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningsaker av 10.2.1967
- Forskrift til forvalningsloven av 15.12.2006 nr. 1456
- Forskrift om rammer for delegering mellom stat og kommune om oppgaveutførelsen i de felles lokale kontorene i arbeids- og velferdsforvaltningen
- Forskrift om internkontroll i arbeids- og velferdsforvaltningen av 19.11.2010 nr. 1463
- Rundskriv nr 35 frå Arbeids- og velferdsdirektoratet.
- Rettleiar til sosialtenesteloven § 17 frå Arbeids- og velferdsdirektoratet.
- Rundskriv A-1/2015.

8. Dokumentunderlag

Dokumentasjon frå verksemda knytt til den daglege drifta og andre viktige forhold som blei send over ved førebuing av tilsynet:

- Organisasjonskart Samnanger kommune
- Delegering av mynde, kommunale oppgåver Nav
- To brev frå Samnanger kommune til Nav-Bjørnefjorden vedkomande felles leiar ved Nav Samnanger
- Samarbeidsavtale mellom Samnanger kommune og Arbeids- og velferdsetaten i Hordaland 2015
- Samarbeidsavtale mellom Samnanger kommune og Arbeids- og velferdsetaten i Hordaland 2012
- Delegasjonsfullmakt frå Arbeids- og velferdsetaten i Hordaland til Nav Samnanger vedkomande Nav-lova § 14 a.
- Oversikt over personell i Nav
- Økonomisk sosialhjelp Nav Samnanger, Rettleiande satsar og retningslinjer for utbetaling, gjeldande frå 01.03.15
- Liste med oversikt over vedtak om økonomisk stønad
- Kopi av siste 20 vedtak med tilhøyrande søker for aldersgruppa 17-23 år

Dokumentasjon som vart gjennomgått i samband med tilsynet:

- Stikkprøver i 20 saker

Korrespondanse mellom verksemda og Fylkesmannen i Hordaland:

- E-post med planlegging og avtalar knytt til gjennomføring av tilsynet, under dette program for tilsynet.

9. Deltakarar ved tilsynet

Tabellen gir oversikt over deltakarane på opnings- og sluttmøte, og over intervjuar.

Namn	Funksjon / stilling	Oningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Magne Djuvik	Navleiar	X	X	X
Hilde Engjom	Sosialkonsulent	X	X	X
Lisbeth Aadland	Rettleiar	X	X	X
Sonja Irene Kvamme	Rettleiar	X	X	
Grete Lill Hjartnes	Sektorleiar Helse og omsorg	X	X	X
Tone Ramsli	Rådmann	X	X	

Frå Fylkesmannen deltok:

Marta Havre, Birthe Lill Christiansen, Kristina Munkejord og Hilde Ordemann, tilsynsleiar

Hausten 2015

Kurs for nye kontrollutval

KPMG har gleda av å kunne tilby dykker kommune eit effektivt innføringskurs i relevante og aktuelle tema for nye kontrollutval.

Agenda:

- Kontrollutvalets ansvar og oppgåver
- Sentralt lovverk
- Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
- Forholdet til sekretariat, revisor, adm. og kommunestyre
- Orientering om faglege organ med omsyn til tilsyn og kontroll

Kurshaldarar

- Ole Willy Fundingsrud, director og tenesteansvarleg for KPMG Advisory sine tenester innan internrevisjon, risikostyring og compliance.
- Kari Hesjedal, senior manager og fagansvarleg forvaltningsrevisjon, KPMG Advisory.

Meir informasjon

Meir informasjon om kven vi er og kva vi leverer finn de på
<http://www.kpmg.com/NO/NB/Tjenester/risk>

MÅLGRUPPE:
Kontrollutval inkludert varamedlemmer og sekretariat

STAD OG TID:
I etterkant av eit ordinært kontrollutvalsmøte i dykker kommune etter nærmare avtale.

VARIGHEIT:
2 timer

PRIS:
5000 kr eks. mva.
I tillegg kjem dekning av reisekostnadar for to kurshaldarar

KONTAKTPERSON:
Kari Hesjedal
Senior manager
Tlf: 4063 9659
kari.hesjedal@kpmg.no

BESTILLING OG FRIST:
Bestilling gjerast per e-post til oppgitt kontaktperson innan 01.02.2016

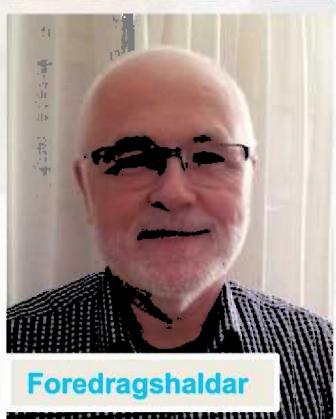
© 2015, KPMG AS, a limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

Invitasjon til KURS! Kontrollutvalet; kva og korleis?

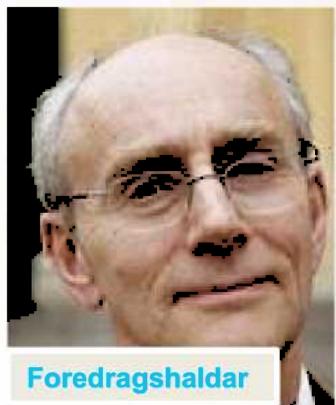
Foredragshaldar

Per-Kristian Foss er riksrevisor i Noreg. Frå tidlegare er han kjent som Høgre-politikar, og leia m.a. Oslo Høgre frå 2000-2004. I åra 1981-2013 var Foss stortingsrepresentant, og finansminister i Bondevik-regeringa i stortingsperioden frå 2001-2005.

Foredragshaldar

Odd Tøsdal var leiar i kontrollutvalet i Os kommune i perioden 2011-2015. I perioden 1999-2003 var han ordførar i Lindås kommune. Forutan å vera politisk engasjert, er Tøsdal utdanna veteranær og arbeider som seksjonssjef i Mattilsynet avd. Bergen og omland.

Foredragshaldar

Jan Fridthjof Bernt har arbeidd med forvaltningsrett og kommunalrett i over 40 år. Han er professor emeritus ved Juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen. I 1990 var Bernt leiar for Kommunelovutvalget, som utarbeida utkastet til Kommunelova.

Kva er
ein
velfungerande
eigenkontroll?

Korleis sikra
effektiv og
rett ressursbruk i
kommunen?

TEMA :

- Per-Kristian Foss: Kontroll og tilsyn med demokratiet
- Odd Tøsdal: Erfaringar frå arbeidet i kontrollutvalet
- Jan Fridthjof Bernt: Det juridiske rammeverket

MÅLGRUPPE:

- Leiarar og medlemmar i kontrollutvala
- Ordførarar og andre representantar i kommunestyra
- Rådmenn

DATO:

20. januar 2016

TID:

Kl. 09.00-15.30

STAD:

Kontorbygget Dampen,
Hagellia 6, 5912 Ildalstø
1200,- (eigarkommunar)
1500,- (andre)

PRIS:

PÅMELDING:

Seinast 4. januar 2016
Ved påmelding er det fint om det vert opplyst om **stillingstittel** og **e-postadresser** til alle påmeldte. Om du ikkje møter, eller melder deg av etter 10. januar, vert deltagingskostnaden fakturert.

TIL:

Nordhordland Revisjon

Telefon: 47 96 76 77

E-post: randi.rykkje@nhr.no

Rammeprogram

Onsdag 20. januar 2016	
09.00	Velkommen
09.05-10.05	Kontroll og tilsyn med demokratiet v/ Per-Kristian Foss
10.15-11.00	Erfaringar frå arbeidet i kontrollutvalet v/ Odd Tøsdal
11.15-12.00	Forventningar til kontrollutvalet
12.00	Lunsj
13.00-15.30	Det juridiske rammeverket v/ Jan Fridthjof Bernt
15.30	Avslutting

Håpar å sjå deg!

Samnanger kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 033

Arkivnr: 2015/133-1

Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	45/15	25.11.2015

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet i Samnanger kommune i førre periode gjennomgjekk møteprotokollane frå dei andre politiske utvala. Det vert her invitert til å drøfta om det nye kontrollutvalet ønskjer å arbeida på same måten. I så fall bør ansvaret fordelast på utvalsmedlemene.

Drøfting:

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Samnanger kommune. Kontrollutvalet kan be om nærmare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse i protokollane. Møtebøkene kan lastas ned frå heimesida til kommunen under «Lokaldemokrati – Folkevaldportalen».

Dette er ein av fleire måtar å gjera seg kjent med det politiske arbeidet i kommunen, og kunna fanga opp saker som no eller på eit seinare tidspunkt kan vera eit aktuelt saksfelt for kontrollutvalet.

Til dette møtet er det desse møteprotokollane som kan vera aktuell for gjennomgang:

- Kommunestyret 14.10.15 og 21.10.15
- Formannskapet 15.09.15 og 11. – 12.11.15
- Utval for oppvekst og omsorg 29.09.15
- Naturutvalet 30.09.15 og 24.11.15 (sjå på saker ut frå innkallinga)

Til dette møtet har sekretariatet gjennomgått møteprotokollane frå møter i kommunestyret, og har lagt saker som vi meiner kan vera aktuelle for kontrollutvalet å veta om, inn som referatsaker i møteinkallinga. Protokollar og saklister til dei andre utvala vert å gjennomgå i møtet.

Konklusjon:

På bakgrunn av dei erfaringane som er gjort tidlegare er det ei føremon at kontrollutvalet held seg oppdatert på kva som skjer i andre politiske utval. Sekretariatet vil difor tilrå at det nye kontrollutvalet vurderer å fordele ansvar for gjennomgang av møteprotokollar.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga over til orientering.
2. Særskilt ansvar for gjennomgang av framtidige møteprotokollar vert fordelt slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	
Formannskapet	
Utval for oppvekst og omsorg	
Naturutvalet	

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygård
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

PS 46/15 Eventuelt